

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 26. (86.) ÉVF. • 12. SZÁM • 2016. DECEMBER • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

A születő fény öröme

• Várokunk. Testünk-lelkünk egyre inkább melegségre vágyik. A nappalok egyre rövidebbek, a fény egyre kevesebb. Nemcsak a természetben, hanem a világban is. Közöny, felszíniesség, türelmetlenség, rohanás, szegénység, háború, előítéletek teszik egyre sötétebbé napjainkat.

De minden évben eljön a keresztény világ nagy ünnepe, a karácsony. A fény, a szeretet megszülethet, újraéledhet a szívünkben, az üdvözlőlapokra rótt szavak meglelevenedhetnek.

A csoda nem fog nélkülünk megvalósulni. A gyertyaláng bennünk kell lobbanjon, meleg otthonunk ajtaját nekünk kell kitárnunk mások felé, hogy az ajándék valódi természetét megtapasztaljuk: akkor kapunk, ha adunk. Ölelést, mosolyt, törődést, biztató szót, segítő kezet, őszinteséget magunknak és másoknak. És nem csak karácsonykor.

Minden kedves Olvasónak Istentől megáldott, békés, meg-hitt ünnepeket, a hétköznapiakat bearanyozó fényt kívánunk!

A tartalomból:

Boldog karácsony

4

A környezetbarát karácsonyfa

7

Az óév búcsúztatása és az új év köszöntése

8

Úton Déva felé

14

Emlékezésünk erőt adjon!

15

Az öregedésről

16

„Ne féljetek, mert íme, nagy örömet hirdetek nektek...” (Lk 2,10)

EGYHÁZUNK HÍREI

● **Október 15–16-án, 34 év után Szentábrahámra látogatott a Püspöki Vizitáció.** Az egyházköz-ség vezetősége és a hívek fogadták a Vizitációt, majd közösen vették számba az elért eredményeket és a gondokat. A Vizitáció ellátogatott Magyarendrásfalvára is, ahol az unitáriusok és reformátusok által közösen használt templomban találkozott a leányegyházköz-ség tagjaival. Berei István lelkész és az egyházköz-ség vezetősége az elmúlt években nagy energiát fektetett az egyházköz-ség ingatlanainak feljavításába. A szentábrahámi templomtorony helyreállításához szükséges dokumentáció elkészült, és remélik, nemsokára nekifoghatnak a javításokhoz. A Püspöki Vizitáció értékelte az elvégzett munkát, és biztatta a gyülekezetet, hogy a külső építkezés után fordítsanak figyelmet a belső építkezésre.

● **A Bukaresti Egyetem Idegen Nyelvek és Irodalmak Karán működő Vallástudományi és Hungarológiai tanszékén október 19-én kerekasztal-beszélgetésre került sor az unitarizmus-ról.** A Magyar Unitárius Egyház részéről jelen volt Bálint Benczédi Ferenc püspök, Pap Mária püspöki titkár és Kovács Sándor teológiai tanár. A beszélgetést megelőző felvezetésben rövid bemutatásra került egyházunk múltja és jelene *Az unitarizmus mint a reformáció liminális tapasztalata* címmel. A kerekasztal-beszélgetésen a jelenlevők az unitárius teológia sajátosságos vonásai mellett olyan kérdésekről beszélgettek, mint a tolerancia megélése, a nők helyzete az egyházban, a kisebbségi lét kihívásai.

● **A Tordai Történelmi Múzeum november 4-én egy új, állandó kiállítással jelentkezett, melynek címe: Torda – középkor és modernitás között.** Ennek részeként Körösfői-Kriesch Aladár festménye a vallásszabadság kihirdetéséről végre méltó helyére került az állandó kiállításnak otthont adó teremben – az alkotás korábban egy kis méretű, tetőtéri teremben

volt kiállítva. A festmény mellett román és angol nyelvű pannó ismerteti annak keletkezési körülményeit és a műalkotást. Az állandó kiállítás Torda tematikus és kronologikus történetét mutatja be az első írásos említéstől a XIX. század végéig. A város vezetősége és a múzeum igazgatósága örömet fejezte ki, hogy az unitárius egyház és az erdélyi szellemiség számára oly fontos eseményt megőrkítő, a város hírnevét öregbítő, gyönyörűen restaurált alkotást megfelelő környezetben csodálhatják a bel- és külföldi látogatók. A megnyitón egyházunk részéről jelen volt Bálint Benczédi Ferenc püspök, Gyerő Dávid főjegyző, Pap Mária püspöki titkár, Bálint Róbert közigazgatási előadó-tanácsos és Furu Árpád építészeti szaktanácsadó.

● **November 19-én Marosvásárhelyen** 88 gondnok részvételével megalakult az **Egyetemes Gondnoki Kar.**

● **IV. évnegyedi lelkészi értekezletek**

Küküllői Egyházkör: november 2., Bethlenszentmiklós. Meghívtak a kör felügyelő gondnokai voltak. A jelenlevők az egyházkör megvalósításairól, a jelen kihívásairól és a jövőbeli tervekről beszélgettek.

Kolozs-Tordai Egyházkör: november 7., Torockószentgyörgy. Fülöp Júlia ifjúsági lelkész *Egyletben az erő – közösségépítés a fiatalok körében* címmel tartott előadást.

Székelykeresztúri Egyházkör: november 8., Székelykeresztúr. Kolumbán Gábor a közösségi alapú gazdaságról tartott előadást.

Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör: november 9., Brassó. A lelkészek az egyházi épületek biztosítási lehetőségeiről beszélgettek.

Székelyudvarhelyi Egyházkör: november 10., Csíkszereda. Zonda Tímea megyei tanácsi vezérigazgató és Lukács Levente tanácsos *Pályázati lehetőségek Harghita Megye Tanácsánál és az Európai Alapoknál* címmel tartott előadást.

Marosi Egyházkör: november 16., Csókfalva. A résztvevők a jövőbeli tervekről beszélgettek, majd Tőkés Lóránt lelkész *Apáink arcában. Csókfalviak régi fényképeken* című albumát tekintették meg.

Egyházközi hírek

● **Küküllői Egyházkör**

Október 29-én Bethlenszentmiklós unitárius és református gyülekezetei közösen emlékeztek meg gróf Bethlen Miklós halálának 300. évfordulójáról. Emlék-istentiszteletet tartottak a református templomban a református, unitárius és római katolikus lelkészek szolgálatával, az unitárius templomban előadás hangzott el a falu névadójának életéről, majd emlékkopjafa avatására és koszorúzásra került sor mindkét gyülekezet temploma előtt.

● **Székelyudvarhelyi Egyházkör**

Október 20–30. között Albert-Nagy Ákos mesterképzős teológiai hallgató gyakorlati munkát végzett az egyházkörben. Vallásórákat tartott Székelyudvarhelyen a Tompa László-iskolában, a homoróddaróci általános iskolában, és október 30-án Homoródjánosfalván prédikált.

Október 23-án a homoródszentpáli egyházköz-ség meghívta Léta Zsolt nyárádszentlászlói lelkészt az egyházköz-ség lelkészi állásának betöltésére.

Október 30-án került sor Pál János homoródszentmártoni lelkész beiktatójára. Az istentiszteleten részt vett Bálint Benczédi Ferenc püspök.

● **Kolozs-Tordai Egyházkör**

November 6-án Kercsedén, az Együtt Isten Völgyében találkozó, a közösségi alkalommal egybekötött istentiszteleten Dimény József alsófelsőszentmihályi lelkész prédikált. A Balázs Ferenc Népfőiskola meghívottja, dr. Péter Éva, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Zenepedagógia Karának tanára *Egyházi énekeink fejlődése a reformációtól napjainkig* címmel tartott előadást.

● **Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör**

Október 29-én sor került a 7. egyházközi kórustalálkozóra Ürmösön.

LÉLEKFONAL

Ha Isten velünk

NAGY
RÉKA

Zárjuk rovatunkat, amelyben egyházközségeink vallástanárait szólaltatjuk meg. Ők azok, akik a család, a lelkész mellett nevelik, tanítják gyermekeinket unitárius értékeinkre.

Nem véletlenül választottam ezt a bibliai részt. Úgy gondolom, hogy egy olyan világban élünk, amelyben Isten segítségére nagyon nagy szükségünk van, nap mint nap mindannyiunknak.

Azoknak a tanóráknak a szükségessége, fontossága vált kérdéssé az utóbbi pár esztendőben, amelyek keretében nem (csak) azért tanítunk, hogy sikeresen érettségizzenek a diákok, hanem amelyek során szeretnénk hitüket erősíteni, vallásukat jobban megismertetni, a Biblia tanulmányozása révén azt az isteni erőt megtalálni, mélyíteni, amiről szól a 2Tim 4,17 is.

Nekünk, vallástanároknak, azt hiszem, ez a változás sok gondot, fejtörést okozott, és feltettük sokan a kérdést: hogyan is tovább? Hová vezet ez a törvénykezés, ki dönti el, hogy mi lesz az iskolai vallásoktatás sorsa? És bizony felmerül az a kérdés is, hogy lesz-e munkahelyünk az elkövetkezőkben – vagy sem.

Felsőrákosi születésű vagyok, a felsőrákosi egyházközséghez tartozom. 2001-ben bejutottam a Babeş-Bolyai Tudományegyetem vallástanár-szociális munka szakára. Az egyetemi évek szépek voltak, de nehezek is. Sokszor egész napunkat kitöltötték a szemináriumok, kurzusok, gyakorlat, önkéntes munka és a tanulás. 2005-ben végeztem, és úgy döntöttem, hazajövök. A Baróti Szabó Dávid Technológiai Líceumban kaptam munkát mint vallástanár. 2007 óta címzetes vallástanárként dolgozom. Itt, Erdővidék egyetlen középiskolájában, ahol líceumi osz-

tályokban és szakosztályokban tanulhatnak a diákok, tanítók most már több, mint tíz éve.

A fent említett változások, ami a vallásórát illeti, nem befolyásolták rossz irányban a gyermekek

Iskola másként hétre: bibliaismere-ti játékokat szervezünk, a keresztény értékrendet közvetítő filmeket nézünk, híres egyházi személyiségek, egyházalapítók életével ismerkedünk.

„De az Úr mellém állt, és megerősített...” (2Tim 4,17a)

órán való részvételét itt, Baróton. Minden diák részt vesz a vallásórán, igénylik a szülők, a gyermekek, és hogy így döntöttek, ezáltal állást foglaltak ezen órák fontossága, szükségessége mellett is.

A Baróti Szabó Dávid Technológiai Líceumba Barótról és a környező településekről (Barót, Vargyas, Felsőrákos, Nagyajta, Bölon, Ürmös, Alsórákos, Köpec, Székelyszáldobos) járnak iskolába a diákok. Unitárius diákok vannak a legkevesebben – az évek során legkevesebb 65 diák, legtöbb 110 volt a középiskolai évfolyamokon –, az utóbbi években egyre kevesebb ezen diákok száma.

A kötelező tananyagon kívül fontosnak tartom a gyermekek szellemi-lelki fejlődését is. Nagy hangsúlyt fektetek az egyházi ünnepek ismeretére, megünneplésére, megemlékezésekre is. De ugyanúgy fontosnak tartom az ünnepekhez kapcsolódó hagyományaink, szokásaink ismertetését: az adventhez, karácsonyhoz, húsvéthoz, pünkösdhöz kapcsolódó szokásokat és a más unitárius ünnepek történetének megismerését is.

A 2012-es tanévtől különböző tevékenységekkel készülünk az

Tiszteletben tartjuk egymás felekezetét úgy is, hogy ellátogatunk a helybeli templomokba, ahol a templomokról tartott rövid bemutatás alapján még jobban megismerhetjük egymás vallását, sajátosságait, közös vonásait.

A családban történő vallásos nevelésnek a megléte vagy hiánya sok gyermek viselkedésében érződik abban, ahogyan viszonyulnak a vallásórához, a tantárgyhoz. A kevésbé érdeklődők sem választanak más tantárgyat, jönnek vallásórára, és hiszem, hogy idővel ők sem fogják fölösleges időtöltésnek gondolni ezeket az órákat.

Úgy érzem és látom, hogy itt, Erdővidéken sok embernek fontos a hit, a vallás, fontosnak tartják azt, hogy a középiskolai és szakoktatásban megmaradjon a vallásóra.

Szeretem a munkámat, szeretek tanítani, és annak ellenére, hogy vannak nehézségek, akadályok, sikertelenebb napok, mégis úgy érzem, hogy van értelme, nem falra hányt borsó a vallástanári munka, még akkor sem, ha néhanyan úgy gondolják.

Kívánok minden vallástanár kollégának kitartást, erőt, egészséget és sok meghitt, tartalmas vallásórát!

Boldog karácsony

BARTHA ALPÁR

• A választások, döntések, amelyeket meghozunk, a válaszok, amelyeket a szavakra és az eseményekre adunk, az utak, amelyeken gondolkodásunk halad, mindannyiunknál határozottan eltérőek. Nem vagyunk egyformák, helyzeteink, érzelmeink, reményeink, gondolkodásunk különböznek. Hiszem, ez így jó. Mindemellett tudom, hogy vannak közös pontjaink, olyan igények, óhajok, szükségletek, amelyeket ugyan más árnyalatokkal fogalmazunk meg, mégis lényegében, valójukban, értelmükben ugyanarról szólnak. Az egyik ilyen emberi közös pontunk a boldogság keresése. Keressük, de oly sokszor nem találjuk.

Így hát öröm helyett sokszor félelmekkel teljesek a mindennapok. Az ősi félelmeink mellé jó néhány új félelem is társul, s mindezt a közmédia naponta kiegészíti további félelmet gerjesztő eseményekkel. Miért? Talán mert aki fél, az képtelenné válik gondolatainak, érzéseinek valós irányítására, könnyebben engedi, hogy mások döntsenek helyette.

Öröm és félelem váltakozása az emberi lét. Tudásunk töredékes, gyarlóságaink mindennapi meg tapasztalása szerénységre int. Az ember az idő keretében, az akarat szabadsága mellett, magában hordja a teremtetett állapottal járó korlátozottságokat. Mégis vannak létünknek szédítő pillanatai, olyanok, amikor a hétköznapi megfontolások irányította cselekedetek, a jól bejáratott reakciók háttérbe szorulnak, kilépünk a behatárolt mederből, s mindeközben csodát élünk át. Karácsonyit.

Kezünk elengedi a munka eszközét, lelkünk megtelik tiszta érzésekkel, találkozunk rég nem látott rokonokkal, ismerősökkel, újra tapasztaljuk az önzetlen ajándékozás csodás valóját, elkapunk néhány őszinte pillantást, lelkünkben meglevenednek letűnt karácsonyok tiszta fényei, amelyek nélkül nem lennének teljesek, és megéljük Jézus születésének megtartó szeretetét. A mindenkori karácsony olyan, mint azok a művészi alkotások, amelyeket újra és újra szeretnénk átélni. Akkor is, ha már sokszor olvastuk, láttuk, tapasztaltuk. Ez az érték önálló életre kel bennünk, és váratlan pillanatokban szólal meg. Most is szól. Halod? „*Ne féljete, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme leszen: Mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid várospan.*” (Lk 2,10–11)

Sokszor hallottam, de emlékszem olyan karácsonyokra is, amikor tényleg meghallottam. Gyermekkoromban a karácsonyok összefonódtak a közösséggel. Ezt vittem tovább, ezt élem családommal.

Nem mindig könnyű a decemberi zsongásban megtalálni azokat az időszakokat, amikor valóban figyelni tudok, lehetőség szerint mindenre. Az evangé-

liumra is. Mégis az elmúlt karácsonyok emlékével visszatérő mély érzések tudatosították bennem, hogy nem valami kolosszálist kell keresni az ünnepben, hanem egyszerű, letisztult pillanatok, érzések. S, ez mindig, minden évben jelen van! – Betlehemes pásztorként bölcső elé térdepelve, újra felfedezve a három angyal egyedi szólamát a családi karácsonyfán, csillagszórókkal világított templomok csendes éji dallamaiban, karácsonyfák körül énekelt mennyből az angyalokban, kórházakból karácsonyra hazaérkezett szeretteink körében, gyermekek csillogó tekintetében a templom mennyezetéig érő karácsonyfa láttán, közös kenyértörésekben, házastárs szerető ölelésében az első közös karácsonyon, gyermek várásában, s majd a beteljesülésben. – Jézus születésének ünnepe nemcsak egy szép esemény, hanem állandó örömforrás, amely nem külsőségekben, hanem lelkünk mé-

lyében válik valósággá. Ez az öröm felül tud kerekedni a félelmeken. Erősen, áthatóan betöltve lényemet mutat rá az élet csodáira. Amelyek egyszerűek, de valók!

Ezért próbálok azonosulni a pásztorok lelkivilágával, akik észlelték az angyali örömet, amely olyan, mint „a világ első érzése, amivel a nemlétből felébredt életet fogadja” (Hamvas Béla), s amely megértette velük, hogy többé nem útkeresők, eltévedtek vagy bolyongók, hanem tudják, hogy valaki elküldte őket a világba, valaki számon tartja őket, feladatot adott, miközben gondot visel rájuk. Ez mozdította meg testüket-lelküket. Érezték, hogy ez a gondviselő Isten üzenete és akarata. Elindultak tehát Betlehem felé. Azzal, hogy léptek, cselekedtek, mert tudták, hogy a Megtartó a „megtartást” nem fogja helyettük elvégezni. Tudatosult bennük, hogy nekik kell megismerniük a tanítását, és azt követniük kell; nekik kell az életet megélni; ők kell az úton járjanak, miközben ki kell mondaniuk az igazságot, és nekik kell az örömet megtalálni, mert „a boldogságot nem lehet ajándékba

kapni. Egyetlen titka: adni, mindig csak adni, jó szót, bátorítást, mosolyt, hitet, és sok-sok önzetlen szeretetet.” (Goethe)

A karácsony, megannyi áldása mellett, a lehetőségek ünnepe családban és gyülekezetben egyaránt. Ahogyan minden újszülött életében hatalmas esélyek vannak jelen, úgy hiszem, hogy Jézus születésének az ünnepe minden évben egy felbecsülhetetlen ajándék, amikor az anyagi szózat érthető s megélhető.

Mert a gyermek megszületett. Mosolya bearanyozhatja életünket, tekintete lelkünk legtitikosabb zugai felé vezethet. Itt van az alkalom 2016 karácsonyán is,

hogy életünket örömtelivé tegyük, és a karácsony „megtartását” ünnepeljük.

Legyen az idei egy eszményi karácsony, amely az igazi örömet hozza számunkra, lelki vidámsággal, testi nyugalommal és békével együtt. Különbözőségeinkben, közös boldogságkeresésünkben, félelmeinkkel teljes pillanatainkban, kilépve a jól megszokott mederből, egyedül tőlünk függ, hogy a mértékkel nem mérhető csodából mennyi lesz számunkra valósággá. Halljuk meg az örömmüzenetet.

Valóban éljük át a karácsonyt! Segít! Boldogsághoz.

Karácsonyi interjú

SÁNDOR SZILÁRD

Riporter: Rég kerestük már az alkalmat a találkozásra, hogy elkészüljön ez az interjú. Most végre elérkezett az idő és a hely is, amikor beszélgethetünk Önökkel a karácsonyról. Mind itt vagyunk, akiket vártunk erre a beszélgetésre. A kérdés: mi a véleményük erről az egészről?

Gáspár: Igen – minden alkalom jó a találkozásra, bár nem minden találkozás jó az alkalmakra. Most ne induljunk el az alkalmas vagy alkalmatlan időkről való Pál apostoli értelmezés fele, miszerint az alkalmas időt, ha kell, áron is megvásároljuk. A karácsony egy alkalmas idő a jó találkozásra. Bár az is kérdés lehet manapság, hogy mit, de inkább kerül előtérbe az, hogy hogyan ünnepelünk. Fontos az is, hogy mi volt előtte, és mi lesz majd utána. A karácsony mint állandó jelenlét a jelenben ezért lényeges.

Menyhért: Nézze, nekem a véleményem az, hogy nem kell a dolgokat túlelemezni és túlmagyarázni. A dolgokban jobb inkább benne élni vagy inkább teljesen kimaradni belőle. Jó észrevenni azt is, hogy mit veszítünk, illetve nyerünk, ha kimaradunk, vagy benne élünk ebben a történetben, amit Ön karácsonynak nevez. Hogy mi a véleményem erről az egészről? Jó összességében látni az egészet, és nem csak részeket kiragadni belőle. Vagyis: meglátni a Heródeszel való találkozást és az aranynak, a tömjénnek és a mirhának a csillogását és illatát is, ugyanakkor azt sem elfelejteni, hogy vannak, akik angyalok bátorításáról, pásztorokról is beszélnek, és ugyanezt a történet úgy beszélik el, hogy kihagynak bennünket, a bölcseket. Bennem az a kérdés fogalmazódott meg, hogy a pásztorok és az angyalok mellett hogyan lehetne a szeretet bölcsességét is láthatóvá tenni ugyanebben a történetben, amiről Ön azt állítja, hogy karácsony.

Boldizsár: A kérdésén elgondolkozva az jutott többek között eszembe, hogy „ez az egész” nemcsak a születésről szól, hanem szól mindarról, ami csírájában benne rejlik ebben a történetben. Vagyis: a bete-

gek meggyógyításáról, a farizeusokkal és írástudókkal való találkozásokról, a tanítványokról, és igen, nagycsütörtökről, nagypéntekről és húsvétről is, sőt szól pünkösdről is és őszi hálaadásról, konfirmációról, keresztelekről, esküvőkről és temetésekről is. Számomra nemcsak egy elkerített sziget a karácsonyi ünnep, hanem karácsony az egész folyam, amelyben ez a sziget-ünnep van, a maga omladozó partjaival és beton védőgátaival, vagy talán tavas csendjével, óceáni hurrikánjaival. Más szóval: számomra a karácsonyt nem lehet sem a hitvallás megtartó, de mégis bebörtönző cellájába zárni, de nem lehet parttalan iszaptengerben sem elveszejteni. Ez az egész valóban egy egész, és nem lehet részleteiben megragadni csupán. Az egész megragadására pedig nincs lehetőség. A fontos az, hogy itt vagyunk és beszélgetünk.

Heródes: Köszönöm, hogy engem is meghívott erre a beszélgetésre. Hogy mi a véleményem nekem karácsonyról? Ha abból indulunk ki, hogy én is ember vagyok, és nemcsak közéleti személyiség, akit Heródesnek ismer a világ, valamint ismerve az egész történetet, akkor – be kell vallanom – érzéseim csak úgy tolonganak bennem. Megpróbálok erről röviden nyilatkozni. Először is: kinek van jogosultsága arra nézve, hogy a földi hatalmak értelmét, a közösséget szolgáló törvények hasznát megkérdőjelezze? Tetszik, nem tetszik, a földön élünk mindannyian, és a közösség döntéshozóinak nem tud mindig prioritása lenni a nagy szellemi és erkölcsi értékek figyelembevétele. Lásd például a nagypénteki történetet a megtagadásról, Barabbás felmentését, Jézus elítélését. Hát kérdem én: szükség van az embereknek ilyen csalódásra, hogy végignézzék és részesei legyenek annak a történetnek, amelyben ők maguk fordulnak szembe önmagukkal és azokkal, akiknek inkább köszönetet kellene mondjanak, és nem gyűlölniük azt, aki értük dolgozik, nekik szolgál. Ilyen értelemben kérdem: nem

lett volna jobb kihagyni ezt az egész történetet? Józsefnek nem Egyiptomba kellett volna menekülnie, hanem magukat is meg kellett volna kímélnie attól a sok kellemetlenségtől, ami rájuk várt azzal, hogy a „heródesi abortusz” elől elmenekültek.

Egy angyal: Attól hozom a hírt, aki mozdulatlanul is mozgásban tartja a rendet, akinek fényességét a sötétség nem nyelheti el, aki a legyőzhetetlen szeretet erejével teremt, akivel, ha találkozik a mózesi ember, leveszi saruját, és akinek a kezébe tette a lelkét Jézus is, aki az otthon meleg fényét, templomok kitárt ajtaját, aki a temetők síremlékei fölötti csendes esőt és a napsütést adja. Attól hozom a hírt, aki engem ezzel megbízott, hogy adjam át nektek, kérdezőknek és vá-

laszolóknak négyszavas üzenetét: ne félj, hanem szeretess!

Egy pásztor: Nekem az a véleményem, hogy a nyájra vigyázni kell, és a pásztoroknak is szükségük van arra, hogy valaki vigyázzon rájuk, hogy pásztorolni tudjanak. Én önzetlen szívvel és örömmel követem a csillagot továbbra is, mely elvezet a jászolból-csőig.

József: Ez a kérdés, az az igazság, kellemetlen számomra, de kellemessé válik azáltal, ahogy titeket itt most hallgatlak. Bizony, mindannak, ami Názárettől Betlehemig történt, s amik azután estek meg, azt sugallják nekem, hogy szükségetek van az én jelenlétemre és munkámra is.

Mária: Istenem! Milyen megható együtt lenni mind veletek! Vélemény helyett én meghatódottságom osztom meg veletek. Köszönöm, hogy itt lehetek veletek, és beszélgethetünk!

Egy gyermek: Jézusom! Mekkora nagy ajándék van a karácsonyfa alatt! Gyertek, nézzük meg, mi van benne, talán meg tudok osztani valami szépet és jót veletek is, talán ez az ajándék az, amire nektek is szükségetek lehet! Gyertek, mind üljük körül a fát, és emlékezzünk, énekeljünk: „Mennyből az angyal eljött hozzátok...!”

Riporter: Köszönöm a beszélgetést, áldott karácsonyt kívánok minden kedves Olvasónak!

Püspöki Vizitáció Ürmösön

Az elmúlt hétvégén, november 12–13-án, 32 év után újra Ürmösre látogatott a Magyar Unitárius Egyház Püspöki Vizitációja. Az ürmösi unitárius egyházközség vezetősége és a hívek nagy szeretettel fogadták a Püspöki Vizitációt, és közösen vették számba az utóbbi esztendőket elért eredményeit, gondjait.

A küldöttséget a község Apáca felőli bejáratánál Szabó Előd lelkész és Bódi Béla gondnok fogadta és köszöntötte, majd a vendégeket a paplak udvaráig kísérték. Itt az egyházközség kórusa Urák János énekvezér vezényletével köszöntötte a püspököt és kíséretét, majd kezdetét vette a tényleges számbavétel. A Püspöki Vizitáció jelenlévő tagjai, Bálint Benczédi Ferenc püspök, Boros János főgondnok, Pap Mária püspöki titkár, Török István esperes, Erdő B. Vilmos köri felügyelőgondnok, Székely Kinga Réka hitéleti és missziói előadó-tanácsos, illetve András Benedek oktatási előadó-tanácsos számba vették az egyházközség ingó és ingatlan vagyonát, anyakönyveit és más nyilvántartó iratait, beszélgettek az egyházközség vezetőivel, a keblitanács elnökségével és tagjaival, átvilágították az egyházközség vallási és közösségi életét, illetve püspöki fogadóórára is sor került. A községben való tartózkodásuk ideje alatt a küldöttség tagjai Gergely

János polgármester meghívására a helyi polgármesteri hivatalba, illetve az iskolába is ellátogattak, ahol Ágoston Margit ny. igazgató rövid helytörténeti előadását is meghallgathatták.

Vasárnap a püspöki látogatás ünnepi istentisztelettel zárult, amelynek keretében a szószéki szolgálatot Bálint Benczédi Ferenc püspök és Török István esperes végezték, míg a Dávid Ferenc vallásalapító püspök emlékére összeállított ünnepi műsorral az ürmösi gyerekek szolgáltak. Az istentiszteletet követően felavatták a paplak bejáratához felállított új székelykaput, majd a látogatás a helyi kultúrotthonban közebeddel zárult.

DEMETER ZOLTÁN

A környezetbarát karácsonyfa

KOVÁCS CSONGOR

• A karácsonyfa – mivel zöld és ráadásul fa –, évente visszatérő, decemberi téma környezet- és természetvédelmi szempontból is. Karácsonyunk szerves része, de milyet válasszunk, ha a minket körülvevő és eltető környezetünkre is tekintettel akarunk lenni? Élőt, vágottat, műt, alternatívát vagy talán semmilyen? Az érvek és ellenérvek sokasága beborít minket, ezért legtöbbször befáradnak az információáradatba, és lemondanak a tudatos, megfontolt választás lehetőségéről. Megrögzött környezetvédőként feltett szándékom ebben segíteni.

Saját életvitelemben sokáig a karácsonyfa-nélküliség híve voltam. Ha nincs semmilyen karácsonyfám, akkor annak negatív környezeti hatása sincs. Adott helyzetben ez maximalizált környezetbarát választás volt. Aztán családapá lettem, és bonyolultabbá vált a helyzet: az ünnep központi, kézzelfogható eleme lett a karácsonyfa. Csak erre lehetett felaggatni a díszeket, és így a gyerek számára felfoghatóvá, átélhetővé tenni mindazt a sok pozitív gondolatot, érzelmet, értéket, amit a karácsony a keresztény családnak jelent. Ilyen szempontból a kartonból, fakeretből és még ki tudja, mi mindenből készíthető, stilizált alternatív karácsonyfák számomra nem jelenthettek megoldást. Ezek – bár igen környezetbarát és kreatív megoldások lehetnek – csak az érettebb korosztály számára elégségesek, akik értelmileg és érzelmileg már elég fejlettek ahhoz, hogy a karácsonyi hangulatot ezekre is rá tudják vetíteni. Kisgyerekes családoknak nem tudnám ajánlani. Én is továbbléptem a hagyományosabb lehetőségekhez.

Első nekifutásra az ember hajlamos lehet a többször használható műanyag fenyőfát tartani a leginkább természetbarát választás-

nak, hiszen kiválthatja vele több, valódi fenyőfa életét. Csakhogy a műfenyő kőolajszármazékok és fémek felhasználásával készül, amit nyersanyagként ki kell bányászni, szállítani, feldolgozni, ismét szállítani, legyártani, csomagolni, ismét szállítani. A legtöbb műanyag terméket ráadásul a világ másik feléről importáljuk, így ezt is. Mindezekhez a munkafolyamatokhoz rengeteg energiát kell felhasználni, üzemanyagot elégetni, és járulékosan különböző környezetterheléseket okozni. Végül pedig – statisztikák szerint egy műfenyőt átlagosan csak 6 évig használnak – nem lebomló örök szemét lesz belőle. Nem túl környezetbarát életciklus ez. Emellett a megkívánt szerepét sem tudja olyan jól eljátszani. Akármennyire kifinomult utánzat, az igazi fenyőhöz viszonyítva megjelenése rideg és mű. Fenyőillat helyett kellemetlen műanyag szaga van, ami sokszor még egészségkárosító is egyben. Így én ezt a lehetőséget teljesen elvettem, maradt a valódi fenyő.

Ezek közül az élő fenyő tűnik a legmegfelelőbb karácsonyfának. Mai napig ezt tartom a legjobb választásnak, feltéve, ha teljesül néhány fontos feltétel. A cserepes fenyő él, és ahhoz, hogy életben is maradjon, megfelelő körülményeket kell biztosítanunk neki. Tudnunk kell, hogy az igényei teljesen mások, mint nekünk, embereknek.

Ezért, amikor a lakásunkba hozzuk, elkerülhetetlenül kínlódnia fog. A hirtelen hőmérséklet-változás olyan sokkhatás lehet, amibe bele is pusztulhat, ezért mindenképpen biztosítani kell számára az átmenetet. A benti meleghez és a kinti hideghez képest köz-

tes hőmérsékletű helyen kell tárolni néhány órára, behozatalkor és kivételkor is. Lehet ez például garázs, pince, lépcsőház, üvegezett erkély. Számára a nekünk kényelmes szoba levegője iszonyatosan száraz, és túlságosan meleg. Olyasmit élhet át, mintha minket hirtelen a sivatag naptól fűtött homoktengerébe száműznének. Ideig-óráig mi is kibírnánk ott, a fenyő is átvészelné szobánkban néhány napot, de semmiképpen nem heteket. Túlélési esélyeit növeli, ha minél alacsonyabb a hőmérséklet (ne tegyük fűtőtest közelébe!), fényhez juttatjuk (ne a szoba sötétebb sarkába állítsuk!), locsolással és mulcsozással (faforgáccsal – pár centis takaróréteggel – fedjük a tövét!) nedvesen tartjuk a földet a cserepében, és nem terheljük túl díszekkel, amelyek apró rongálásokat okoznak a szöveteiben. Minél rövidebb ideig tartjuk benn, annál valószínűbb a túlélése. Minden jó szándékú gondoskodásunk értelmét veszti azonban, ha ünnep után nincs mit kezdenünk a megkínzott fával. Ezért élő fenyőt csak azoknak ajánlanék, akiknek van udvaruk, kertjük, és abban hosszútávon helye is lesz a fenyővé cseperedő kis karácsonyfának. Ha nincs hova kiültetnünk, vagy gondatlanságból elpusztítjuk, csak a földlabda szállításával okozott plusz terhelést rójuk a környezetünkre, teljesen feleslegesen.

Hát akkor a kivágott, megölt fenyő környezet- és természetvédelmi szempontból lehet jó megoldás? Amennyiben figyelembe vesszünk néhány alapvető szabályt: igen. A legfontosabb, hogy ellenőrzött forrásból származó, megfelelően felcímkézett fát vásároljunk. Ezeket pontosan erre a célra termesztik, ezért megvásárlásukkal nem fogunk az erdők kárára lenni. A karácsonyfa-ültetvények alternatív jövedelemforrást biztosíthatnak az erdészetek számára, amely kiváltja az amúgy erdőkitermelésből megszerzendő bevételeik egy ré-

szét. Másrészt fontos, hogy hazai fenyőt keressünk, amit nem kellett messziről – sok üzemanyag elvégzésével és levegőbe puffogatásával – szállítani. Végül pedig legyen gondunk rá, hogy a fenyő holt anyagát visszaadjuk a természet körforgásának: fel lehet aprítani tüzelőnek vagy mulcsozóanyag-nak, komposztálni lehet az egyéb szerves hulladékokkal együtt, vagy akár paradicsomkarót is lehet belőle készíteni, de semmiképpen ne keverjük a vegyes háztartási szemét közé. Városokban már többnyire külön begyűjtik és hasz-

nosítják őket, csak ott kell hagyni a kukák mellett.

Mindeztől függetlenül a kivágott, karácsonyfának szánt fenyő egy áldozat. Az életét áldozzuk fel azért, hogy utolsó lehetetével fenyőillatba borítsa karácsonyunkat, belopja a természetet a házukba. Környezet- és természetvédelmi szempontból pedig ennek az áldozatnak akkor lesz értelme, ha segítségével növelni – és gyerekeinkbe belenevelni – tudjuk a szeretetet, a természetszeretetet.

Boldog karácsonyt mindenkinek!

Az óév búcsúztatása és az új köszöntése

FEKETE EDDA

• Felelősséggel jár magunk mögött hagyni valamit, mégha nem is hisszük el, hogy minden megtett lépésnek súlya van. Ami magunk mögött van, minket képvisel, rólunk árulkodik. Rajtunk múlik, hogy tartalommal teljes időt hagyunk magunk után, értékes időt tudhatunk magunkénak, vagy elszalasztott, pótolhatatlan és visszafordíthatatlan időt. Úgy érzem, hogy most a hangsúly a nagybetűs és mérhetetlen IDŐ-n van, az idő milyenségén. Ha jobban belegondolok, sokszor eszembe jut, és kimondom, hogy „ha lesz időm” és „bárcsak megtettem volna” vagy „de jó is lenne/lett volna” – mind-mind feltételt szab nekem, s ezekkel a kijelentésekkel tulajdonképpen saját magam akadályává válok. Észrevétlenül korlátozom saját magam, pedig nem az idő szab határokat nekem, ezeket valójában én szabom, és én teszem lehetetlenné azokat a dolgokat, amiket ezekkel a kifogásokkal eltolok magamtól. Az idő meghatározása nehéz dió, nem csak azért, mert a szubjektív, belső időnket másképp éljük meg, s másképp az úgynevezett objektív időt. Változunk az

időben és az idővel, így meghatározásaink is folyton alakulnak.

Amikor a tavaly egy nagy szakadék előtt álltam, és nem éreztem magam eléggé biztonságban, emlékszem, nagyon szerettem volna már első éves egyetemista lenni, aki az én szememben akkor még gondtalan és szabad volt, túl volt egy óriási lépésen, de legfőképp biztonságban volt. De ugyanennyire szerettem volna felhőtlen iskolai éveit élvező 11-es diák lenni, csak épp ne kelljen szembenézzek az akkori óriási szakadéknak hitt akadállyal. Úgy éreztem, hogy ha még lenne időm, csak épp egyetlen egy napom, többet tudnék, több tudást be tudnék fogadni. Az elégedetlenség érzése ott volt mélyen bennem, és elfelejtettem a MOST jelentését. Az érettségi kellős közepén ébredtem rá arra, hogy ez, ami most van, többet nem lesz. Egyszeri és visszafordíthatatlan minden. Aztán beugrott egy érdekes kép, amit a világhálón találtam. Egy óra. Ez az óra nem akármilyen, pontos időt mér, és mindig figyelmeztet. Minden egyes szám helyett azonban négy betű áll rajta: MOST. Aztán már nem akartam ez vagy

az lenni, hanem az, aki akkor valóban voltam: egy 18 éves, érettségi előtt álló egyszerű lány. Ami akkor előttem óriási szakadéknak tűnt, megváltozott és áthidaltam. A 2016-os év három fő célja közül

egyet átléptem, aztán jött a soron következő akadály, az egyetem. Tudtam, hogy a 2016-os évnek sokat köszönhetek majd, de azt is tudtam, előbb sokat kell tennem érte. Az egyetemi felvételi, így, utó-

lag visszatekintve, óriási kihívás volt nekem, amikor benne voltam, és megéltem, akkor nehéznek tűnt, de ugyanakkor élveztem is, szerettem, ami volt, ami velem történt, mert a jelenben voltam. Aztán óriási boldogság volt, amikor sikerült még egy akadályt átlépni, sikerült a felvételi, elértem célomat. Összel pedig a szó szoros értelmében elvezettem magam harmadik nagy célomhoz, a jogosítványhoz. Egyik cél elérése sem volt könnyű, viszont ha valaki felajánlaná, hogy egy időgép segítségével megváltoztassak valamit a 2016-os évből, nem élnék a lehetőséggel. Semmit nem tennék másképp, megértettem, vagy inkább ráéreztem, hogy mindennek megvan a maga oka és ideje.

Az idei év első iskolai napján leírtam a füzetem margójára dőlt gyöngybetűkkel, hogy 2016.01.15. Mire nagy nehezen megszoktam, s átváltottam 2016-ra, már érkezik a soron következő szám, 2017. Mindig is úgy volt velem, hogy mire megszokássá vált valami, máris elérkezett a változás ideje. Az egyetemen arra próbálnak rávezetni, hogy valójában a szoká-

sainkat csak mi tudjuk kialakítani, és mi is tudjuk megváltoztatni, a változás pedig mindig valami újat rejt. Annyi minden lakozik bennünk mélyen, és lehet, hogy sosem ismerjük meg magunkat igazán, ha meg se próbálunk szembenézni szokásainkkal, és nem engedjük meg magunknak az új felfedezését. Igazából mindenkinek más és más arcunkat mutatjuk helyzetektől, emberektől függően, szerepeket játszunk, viszont vigyáznunk kell, mert ha sokáig viselünk egy maszkot, idővel elfelejtjük, hogy ki van alatta. Az egyetemen tanulom sok-sok minden mellett a pontosságot, alázatosságot, emberségességet, de legfőképp azt, hogy merjem kimutatni és megélni érzéseimet, éppen ezért a 2017-es évet önmagam tudatos tanulmányozásával fogom tölteni. Legfőképp a merészségem határait szeretném kitágítani, hibáimnak szeretném alávetni magam, mert ha a hibáimból tanulok, tanulni akarok, akkor merjek hibázni is. Nincs jó vagy rossz döntés. A következő évet a kis lépések művészetével fogom kezdeni, azaz apró célokkal.

Az óévet és az új évet mindig is úgy éltem meg, mint egy születésnapot, ugyanakkor a születésnapomat is úgy éltem meg, mint egy évváltást, mert mindig ünnepeltem az újat, de ugyanakkor gyászoltam a régit, a magam mögött hagyott időt. Szomorúság tán mindig van bennünk, amikor az idő múlásával kell szembenéznünk. De vegyük észre a halkabb örömet is, ami az elmúlt idő tartalmaz, minőségi volta révén születhet bennünk.

Maga az új esztendő egy ünnep, amit várunk. Mindig várakozunk valamire. De közben jusson eszünkbe az az egyszerű és pontos óra, amelynek számlapján minden szám helyett négy betű áll.

Búcsúzzunk így az évtől, és üdvözljük így az új évet: örüljünk a jelennek. Minden egyes új évvel egy újabb énünk születik meg, és kezd el élni. Egyházi énekünk talán segít az ünnepi hangulat, a bizakodó hozzáállás megőrzésében:

„Szent Atyánk, megenyhülést nyert/Hajlékodbán bús szívünk,/ Oh, hogy itt a régi embert/Levetköznünk sikerült/Nézd, Uram, az ó-embert,/S tartsd meg, tartsd az új embert!”

Karácsonyi gondolatok

Fenekestül felfordult világunkban, politikai és gazdasági válságok örökös sodrában, a nincstelenség és reményvesztettség érzései között egyedül a karácsonyi jászolbólcső s a benne pihenő üdvöztető jelent menedéket, s parancsol megállást bár három kurta napra. Milyen jó, hogy örökös rohanásunkban megállhatunk, megpihenhetünk.

Karácsony egy kicsit a család ünnepe – ekkor látogatnak meg távolba szakadt gyermekeink, ilyenkor jönnek haza testvéreink, s az is lehet, hogy egész esztendőben csak ezen az ünnepen küldtünk üdvözlőt távolabbi rokonainak, barátainknak.

Karácsony családias hangulata minden esztendőben megérinti szívünket, és milyen szomorú, hogy három nap után rendszerint tovaszáll, s az új évre aligha jut a karácsonyi szeretetből. Mintha ez a családi szeretet is a karácsonyfával együtt hervadna, amit néhány hét után utcára dobnak. Vajon hány család ünnepelhet boldogan, minden gondot és nyomorúságot felejtve karácsonykor? Biztosan milliók ajkán zeng a dicséret és biztosan millió keresztény családban lángol fel újra a szeretet. De ugyanilyen biztos az is, hogy millió kettészakadt család, elvált édesanya és édesapa, lelkileg megnyomorított gyermek sóhajt fel szeretetet várva és remélve karácsony éjszakáján. És biztos az is,

hogy fedélnélküliek százezrei, ott hontalan utcagyerekek érezték meg a családi fészek melegének kínzó hiányát. Bárhogyan is szeretnénk elkerülni e kérdéseket karácsonykor, ezek is megfogannak lelkünkben. A szenteste szeretetteljes világában meg kell hallanunk az árvák és özvegyek zokogását, mert karácsony minden kereszténynek egyformán ünnepe.

A szeretet ünnepén tudunk-e mosolyt varázsolni minden gyermek arcára? Munkához szokott kezünk tud-e melegebben simogatni, örökösen panaszló ajkunk tud-e hálát adni azért, hogy üdvöztető született? És napok múltán tudjuk-e követni a megszületett próféta tanítását?

U. K.

HITFORRÁS

Az én vallásom

| CHEHADÉ-BOÉR JUDIT

A szerző a budapesti Bartók Béla Unitárius Egyházközség keretében működő Perczelné Kozma Flóra Unitárius Nőegylet önképzőkörének vezetője.

A magam részéről a gondolkodó, érző, hívő vallást is, a művészethez és a tudományhoz hasonlóan, kultúrértéknek, öröm- és reményforrásnak tekintem, de csakis az ilyen vallást.

1. Mert az olyat, amelyik helyettem gondolkodik, sőt megtiltja az Isten által nekem ajándékozott agyamat, értelmem önálló használatát, engem pedig dogmakövető robottá alacsonyít, manipuláló, hatalmi eszköznek, népbetítő ópiumnak tartom. Ezt a józan ész, rációt tisztelgetben tartó, tudományos jellegű vallásos gondolkodást leginkább a szabadelvű Unitárius Egyház keretei között vállalhatom fel nyíltan, ezért is csatlakoztam hozzá. Az unitarizmus lényegét magamon átszűrve versben is összefoglaltam *Unitáriusnak lenni* címen, melyből most egy ideillő strófát idézek:

„Az unitárius dogmáktól szabad,
Okokat, célokat szabadon kutat.
Lelki, szellemi béklyót nem tűr,
De önmagát megfélekezze legbelül.”

2. Azonban olyan vallást sem érezhetek magaménak, amelyik rideg észérvekkel hivatkozva el akarja fojtani bennem a szívem által diktált érzelmi megnyilvánulásokat, bűntudatot ébreszt bennem, ha áthágok bizonyos formális erkölcsi szabályokat, vagy nyíltan beszélek titkolni való lelki problémámról. Amelyik kalodába zárna, megkövezne, pellengérre állítana, máglyára küldene, tüzes bélyeget sütné rám, kiközösítene csupán azért, mert inkább a belső, felülről sugallt törvényeimnek engedelmeskedem, mint egy érzéketlen, embertelen, semmitmondó para-

grafusgyűjteménynek vagy alapszabálynak. Ezt az érző, együttérző, irgalmas vallást próbáltam megfogalmazni *Igaz vallás* című versemben.

„Megvallom, a vallás számomra szellős fogalom,

Leginkább akkor nyilvánul meg, ha gyakorolom.

Nem kell hozzá pap, credo, mea culpa, se templom,

Bőven elég a tiszta szív, s egy mosoly az arcon.

A rideg, gőgös, öntelt hívő nekem hitetlen.

Papolhat naphosszat, szava kongó, hiteltelen.

Lehet fehérruhás pápa vagy rongyos nincstelen,

Csak egyvalami nem lehet soha: embertelen.

Felekezeti hűség a bárányt nem minősíti,

Értékét az adja, hogy mennyire közösségi.

Ki a bűnt kerüli, a bűnössel nem keveri,

Az igaz vallás jegyeit önmagán viseli.”

Ehhez a valláshoz nincsen szükségem semmiféle intézményre, és vallástalan, agnosztikus vagy akár ateista emberekkel együtt is gyakorolhatom.

3. És nem lehet közöm olyan valláshoz sem, amelyikből hiányzik a megingathatatlan, rombolni képtelen hit valamiben vagy valakiben. A hit (görögül *πισztisz*) itt egyenértékű a bizalommal. Gromon András, aki ógörögből újra fordította az Újtestamentumot, a hit helyett következetesen a

bizalom szót használja. Ezt a teljes bizalomként megjelenő hitemet, mellyel Istenhez fordulok, embertársaimnak, felebarátaimnak is megelégezem. Viszont ha ők ezt nem viszonzozzák, vagy elárulják, akkor kénytelen vagyok megvonni tőlük a bizalmamat, de nem az esélyt arra, hogy bűnbánat (*metanoia* = elfordulás, megtérés) esetén ismét higgyek bennük, bizalmamba fogadjam őket. Nem gondolom ugyanis, mint ahogy Jézus sem gondolta, sőt szerintem Isten sem, hogy a bűnössel összenőtt bűnt is meg kellene bocsátani, hiszen akkor helyeselném, bátorítanám a rosszat. Az erkölcsileg jó és rossz közé azonban nem lehet egyenlőséget tenni, mint ahogy öngazolásként teszik azt manapság divatos ultraliberális vagy gyökértelen, szellemileg-lelkileg-erkölcsileg eltunyult körökben. Bűnbocsátat szerintem csak bűneink, vétkeink, magunknak és másoknak okozott lélekrombolásaink őszinte megbánása és az azoktól való elfordulás szándéka esetén képzelhető el. Önszennyező és a szennytől szabadulni sem akaró léleknek még maga a jó Isten sem tud megbocsátani.

Én is csak életem vége felé, 63 évesen találtam rá saját egyisten-hitemre egy unitárius templomban, ahol azt véltem látni a véletlenszerűen kinyitott énekeskönyvben, hogy ne keressek tovább, mert megtaláltam az Istent. Ennek öröme születt meg *Credo* (Hitvallás) című versem, melynek az elejét és a végét idézem:

„Hittel hiszem, hogy egy az Isten,
Rajta kívül más isten nincsen...
[...]

*Kell, hogy létezzen a Kegyelem,
Nyavalyáinkban segedelem,
Lázongásunkban engedelem,
Káoszt megzabolázó ős Szellem*

*Csak őt dicséri éneke
Ki által Univerzum terem,
Ki uralkodik mindeneken,
Őt áldom, őt vallom, őt hiszem.”*

4. Az én vallásom legyen örömforrás, ne pedig folytonos önostorozás képzelt bűneim miatt, és kétségbeesett jajongás itt a földi siralom völgyben, emésztő vágyakozás az eljövendő boldog égi ország után. Terméketlen sóvárgás helyett tanítson meg arra, hogy Isten országát már itt, a földön kezdjem el építeni saját magam fejlesztése, jobbítása, társak keresése ál-

tal, és találjam meg ebben az örömmömet.

5. Választott vallásom legyen végül reményforrás a tekintetben, hogy igenis lehetséges egy emberibb jövő, amiért érdemes dolgozni. Remény, hogy földi halálommal nem ér véget az életem, hogy innen eltávozva megismerhetem a Lét teljességét, hogy lelkem szabadon szárnyalhat, és visszatérhet megpihenni teremőjéhez, mielőtt újra és újra leszületne a földre. Így is lehet értelmezni unitárius címerünkben az uroborosz kígyót. A saját farkába harapó, szabályos kör alakú motívum az élet örök körforgását jelképezi, olyan zárt kört, amiből nem lehet kilépni. Kilepni tényleg nem, de kirepülni a

sokdimenziós térbe igen. A galamb, mint a Lélek szimbóluma, a címer másik fő eleme, tulipánmotívum a népi hímzéses abroszokon vagy könyvborítókön, kiemelkedhet az életbörtönből a felső szférák irányában.

Hasonló gondolatokat sugall számomra a legendás hófehér Egyszarvú (Tiszta Ember, Jézus), akit rácskerítés fogságában, egy virágokkal telehintett paradicsomi táj közepén ábrázol a cluny-i apátság pompázatos falikárpitja. A szelíd állat, bár át is ugorhatná az alacsony kerítést, nem teszi, hanem türelmesen megvárja a szűzlányt (= lelkileg tiszta), akinek ölébe hajthatja a fejét, és aki kivezeti őt a rács mögül. Van-e ennél szebb hivatása a női nemnek?

Köszöntő idők vasárnapja alkalmából

*„Száguldva vágat, rohan az idő,
Sorra váltják egymást föl a hetek,
Minden nyár gyorsabb,
Mint az előző,
Az időnek nem mondhat sz »állj meg«-et...”*

(Zsoldos Imre)

A Szásznádasi Unitárius Egyházközség október utolsó vasárnapján megtartotta az idők napját. Bensőséges ünnepélyen műsorral köszöntöttük az imaházban a szépkorúakat. Utána a parókián szeretetvendégséget tartottunk. Ez alkalomból köszöntöttük mindazokat az embereket, akik hosszú élet munkáját, tapasztalatait tudják maguk mögött.

Segítségükkel ápoljuk a hagyományainkat, száll generációról generációra általuk a bölcsesség. Szeretettel gondolunk rájuk, s nem csak ezen a napon, hanem az év minden napján, hisz szeretetükkel, bölcsességükkel ők is mindig a rendelkezésünkre állnak. Idős koruk tapasztalatával tudják, mi a jó, amit tovább adhatnak, s tudják,

mi az a rossz, amit el kell kerülni a következő generációnak. Szükségünk van mindarra az élettapasztalatra, arra a higgadt bölcsességre, amivel csakis ők rendelkeznek,

éveiben. Vigyázni kell rájuk, segíteni őket, hogy a hosszú évek kemény munkája után örömteli életet élhessenek. Érezzék, hogy nem hagyjuk magukra őket, hogy fon-

és a türelemre, elfogadásra, ahogy tanítanak, nevelnek bennünket. Adjunk meg mindent szereteteinknek, hisz ha mi adunk, kapunk is, és így lesz teljes a világ, együtt, szeretetben.

Feladatunk lehetővé tenni számukra az öregkorhoz méltó életet, támaszt nyújtani nekik a pihenés

tos részei életünknek. Szüleink és nagyszüleink mosolya és gondoskodása rengeteg erőt sugároz felénk, a kitartásuk, szeretetük felbecsülhetetlen kincs számunkra. Jó egészséget, tartalmas, boldog életet kívánunk minden idős embertársunknak!

ORBÁN DEZSŐ

Az erdélyi és az amerikai unitarizmusról

MOLNÁR LEHEL

• 2013 tavaszán Claudia Elferdink, a Connecticut állambeli Madison Unitárius Univerzalista Egyházközség lelkésznője, nyugdíj előtti alkotói szabadságából önkéntes munkavégzéssel egy hónapot töltött a levéltárunkban.

Ez idő alatt a 19. század végi és 20. század eleji angol és amerikai levelekről regesztákat készített. Munkája során különösen felkeltette az érdeklődését a John Fretwell és Anna Richmond által az erdélyi unitárius egyháznak küldött levelei. Claudia, miután visszautazott az Államokba, eldöntötte, hogy feldolgozza őket, különös tekintettel azokra a levelekre, melyekből körvonalazódott az Anna Richmond és családja által egy, a kolozsvári unitárius tanári szék felállítására szükséges nagyvonalú, 10 000 USD-os pénzadomány története, valamint az adomány erdélyi recepcióját is fel kívánta dolgozni. A levelek is megemlítik, hogy Anna Richmond először 1875-ben 5000 USD-t, majd a halála után, 1882-ben utódai még 5000 USD-t adományoztak, hogy a korábbi adományt 10 000 USD-ra egészítsék ki. (Claudia korábban is foglalkozott kutatómunkával, az első angol lelkésznőről írt tanulmányt, aki az oxfordi Manchester College-ban végzett, *The Life and Theology of the Reverend Margaret Brackenbury Crook* című tanulmányt magyar fordításban a Magvetőben is megjelentettük.)

Claudiával levélben és Skype-on azóta is tartom a kapcsolatot, és ez év elején az az ötlete támadt, hogy a Richmond Annával foglalkozó magyar nyelvű tanulmányok angolra való fordítása, valamint az amerikai kutatómunkája költségeinek a fedezésére nyújtunk be egy közös pályázatot az amerikai Unitarian Universalist Funding Programhoz.

Időközben kiderült, hogy a Unitarian Universalist History and Heritage Society (Unitárius Univerzalista Történelem és Örökség Társaság) három évente tartandó konferenciáját idén október 27–30. között Minneapolisban rendezi meg *Beyond Boundaries: Controversies, Frontiers, and Growth in Unitarian Universalism* (Határokon túl: viták, határok és növekedés az unitárius univerzalizmusban) címmel. Ekkor Claudióval arról beszélgettünk, hogy Richmond Annáról egy határokon átvágó panelelőadást lehetne tartani a konferencián, amennyiben a szervezők erre

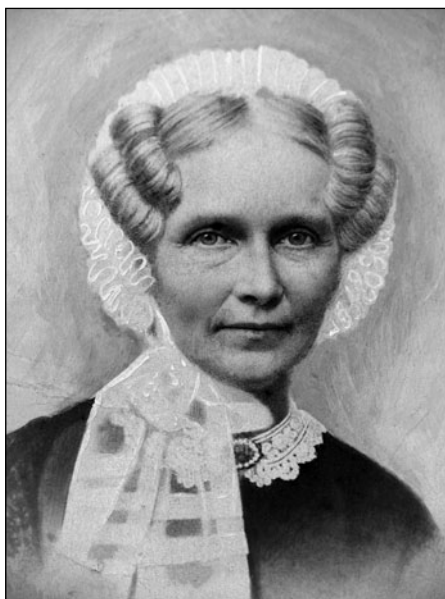
érdemesnek tartják a jelentkezésünk. A konferenciára való jelentkezésünket elfogadták, és így március közepén a UUFP-hoz a fordításra, a kutatómunkára, a konferencián való részvételre pályázatot nyújtottunk be, amihez egyházunk részéről Bálint Benczédi Ferenc püspök úr adott támogató ajánlást. A pályázat elbírálása érdekében két amerikai bíráló, Martha Niebanck és Jacob Kipp Skype-beszélgetésre kért fel.

Ezt követően a UUFP május közepén értesített, hogy a bírálók egyöntetű véleménye alapján sikeres volt a pályázatunk, és így folyó év október 25–30. között részt vehetünk a Minneapolisban megrendezésre kerülő konferencián. Claudióval egy 60 perces panelelőadást tartottunk, melyben Claudia eddigi Richmond-kutásairól referált, alulírott pedig az unitárius levéltárunkról, és a benne található nemzetközi érdeklődésre is számot tartható dokumentumainkról.

A rangos konferencián dr. Tisa Wenger (Yale Egyetem) és Rosemary Bray McNatt, a Starr King Lelkészképző igazgatója tartottak kiemelt előadást. A résztvevők minden bizonnyal szellemiekben gazdagodva térhettek haza, hiszen

olyan témákról hallhattak előadásokat, kutatási beszámolókat, mint az amerikai unitárius univerzalizmus XVIII. századi gyökerei (Elihu Palmer szabadgondolkodó tanai), az unitárius univerzalista papnők helyzete, az unitáriusok szerepe a XX. századi Minneapolis rettenetes körülmények között működő elmeegógyintézet színpontjának javításában, az őshoznos indián közösségek és a fehér unitáriusok kapcsolatai az elfeledett, unitárius alapítású Montanai Ipari Bennlakásos Iskola Indiánoknak története tükrében, a 19. századi angolszász gyarmatosító szellem és a portlandi unitárius univerzalista nőmozgalmak kapcsolata, a XIX. századi minneapoliszi Hermann Bisbee lelkész szellemi öröksége, aki korát és egyházát megelőzve szállt síkra az evolúciós tanok, a nők jogai és a faji egyenlőség mellett, az amerikai unitarizmus és univerzalizmus története és így tovább.

Amerikai utamra elkísért a feleségem, Szabó Éva is, aki az Erdélyi Magyar Televízió *Hitélet* c. műsorának vezetője és szerkesztője, és a konferencián sor került az általa a levéltárunkról készített kisfilm angol feliratos bemutatására is.

Richmond Anna – a fénykép a Magyar Unitárius Egyház tulajdonában van

A Duna-ház meséi

ANDORKÓ JÚLIA ESZTER

• A mesékben a szegény legény annak ellenére is útnak indul, hogy látszólag semmi esélye a sikerre, a legkisebb királyfi sem veszíti el bátorságát bátyái kudarcra miatt, az eszes leány esze a király színe előtt is vág. Azt hiszem, a torockói Duna-ház megálmodói is hasonlatosak a mesehősökhöz, és maguk is egy mesét indítottak útjára tervükkel.

2013-ban a Duna Televízió vezetői, Dobos Menyhért vezérigazgató és Balázs Miklós vezérigazgató-helyettes úgy döntött, hogy Torockón létesíteni kellene egy olyan közösségi házat, amely a szórványosodó magyarság számára kulturális központot jelenthetne, s amely elősegítené a szülőföldön maradáshoz. Bizony, valódi, komoly veszedelem tud lenni – nem is a lélekszám apadása, inkább az önazonosság, a gyökerek elvesztésének sárkánya.

Hogy az ötlet Torockón szökent szárba, talán nem is csoda: a hely szelleme, nagy múltja, regényes, festői környezete adva volt. Így aztán Czupor Ferenc egykori nagygazda roskadozó háza ismét régi fényében, megújult küldetés-sel pompázhat Torockó főutcáján. A valamikor bentlakásos iskolaként szolgáló épület ismét a nevelés, tanítás, ismeretterjesztés háza lett.

Ahogy az épület a hagyománytisztelő és a modern, korszerű technológia ötvözésének eredményeként újult meg, úgy a ház programjai is széles körűek, a múlt és a jelen találkozik a szellemi és társadalmi élet egy-egy ideszervezett eseményében.

A Duna-ház programjai, eseményei valóban kimerítik az eredeti célkitűzést: volt már itt történész-, filmes- és mezőgazdász-konferencia, unitárius lelkészi értekezlet, de az erdélyi politikai életről párbeszédet folytatni akarók is idejöttek, akár csak az anyanyelv-használat tereinek bővülését szorgalmazó Igen, tessék! kezdeményezői is, vagy a néptánc-táborok szervezői. A Hazajárók műsor készítői, jogászok, művészek, falugondnokok, felekezetek ifjúsági egyletei, filmrendezők, irodalom- és egyháztörténészek, néprajzkutatók is érkeznek a Duna-házba, mindannyian megannyi mesét szönek múltból, jelenről, lehetőségekről, megvalósításokról.

Amióta megnyílt a Ház, vége-hossza nincs a különféle programoknak, eseményeknek. A házavatón a helybeli unitárius lelkész, Csécs Márton, és a Magyar

Unitárius Egyház főjegyzője, Nagy László kérte Isten áldását a Háza, a tevékenységekre.

Torockón a hely szelleme, ha lehet ilyet mondani, unitárius. Tudta ezt már a regényes tájat és lakóit regényébe emelő Jókai is, és tükröződik ez a programokban, előadásokban is. Hogy az előadások hallgatóságának nagy része unitárius, talán magától értetődő.

Az Erdélyben nemzeti és vallási kisebbségben élő unitárius közösség ugyanúgy része annak a magyarságnak, amely ha máshol nem, hát a magasban hazát talált az elnyomás időszakai alatt.

Az ötven fő befogadására alkalmas közösségi teremben így hónapról hónapra megszólal az unitárius magyarság sajátos története is a helyi ifjúsági egyesület, a lelkészi értekezletek és a rendhagyó történelemórák révén.

Idén január óta a helybeli unitárius lelkész és gondnok nagy szeretettel készíti elő a termet, a kínázkodást az érdeklődőknek, akik nem csak helybeliek, s nem is mindig unitáriusok, s akik jószerével mindig megtöltik az előadóterem székeit. A Kovács Sándor teológiai tanár előadásait követő kér-

dések, megjegyzések arra vallanak, hogy valóban hiánypótlóak a rendhagyó történelemóra előadásai.

Az első alkalom az önálló erdélyi fejedelemség és az ún. recepta religiók, azaz az országgyűlés által elismert vallások rendszerével és a legendás erdélyi toleranciával foglalkozott. A második alkalommal a hallgatóság a XVI. századi hitvitázó szellemiséggel ismerkedhetett meg, majd a nagypénteki előadás az unitárius passió torockói vonatkozásait helyezte előtérbe, áprilisban már a szombatosok szomorú történetével és Kemény Zsigmond témába vágó regényével ismerkedhettek meg az érdeklődők, míg májusban a torockói származású jeles unitárius lelkészek életútja (Toroczka Máté és József Miklós püspökök, Szentmártoni Bodó Bálint versszerző, Gejza József költő) elevenedett meg az előadás révén.

A sorozat szeptemberben folytatódott a Dávid Ferenc egyházalapítóról készült ábrázolások kultusz-történeti értelmezésével, amit az októberi előadás egészített ki, melynek témája Dávid Ferenc alakja az irodalomban (Páskándi Géza nagyszerű drámája, a *Vendégségben* Dávid Ferenc alakját állítja középpontba) volt.

A ház építtetője: Czupor Ferenc

A novemberre tervezett előadásnak szintén lesznek torockói vonatkozásai: szó lesz a 19. századi Torockó korabeli irodalmi leképeződéseiről, a helységbe és vidékére látogató angol és amerikai utazókról, Jókai torockói unitáriusokról szóló regényéről, az *Egy az istenről*. Decemberben pedig az első karácsony eseményeit járja körül majd az előadó.

Az este 6 órától kezdődő előadásokra mindenkit szívesen várnak a szervezők, nem csak idén, hanem a jövő esztendőben is, ugyanis a rendhagyó történelemórák sorozata folytatódik. (A tervezett előadások programját a <http://www.duna-haz.com/faq> oldalon lehet nyomon követni.)

Hogy megéri ellátogatni ezekre az alkalmakra, azt biztos állíthatom, mert nem csak tanulhat az érdeklődő az élvezetes, izgalmas előadásokból, hanem a torockói vendégszeretetet is megismerheti: mind a házigazdák, mind a visszajáró résztvevők meleg szívvel, nyitott lélekkel fordulnak egymás felé, a szemek a hallottak kapcsán megvitatottaktól, a közösségből

töltött minőségi időtől is csillognak, de az előadásokban megidézett múlt korból kikandikáló humortól, s a múltértelmező illúziókkal való szembesülés fricskáitól is.

Mert a mese hírét vinni, a mesét (tovább)mondani kell.

Úton Déva felé

„Én, az Úr vagyok a te Istened, arra tanítalak, ami javadra válik, azon az úton vezetlek, amelyen járnod kell.”

(Ézs 48,17)

Fülöp Júlia vagyok, ifjúsági lelkészként és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet munkatársaként szolgálok egyházamat. Az idén körülbelül 14 330 km-t utaztam, és sosem egyedül. Azok közé tartozom, akik gyakran csak azért térnek haza, hogy újracsomagolják a bőröndöt, akiket Erdély legalább 100 otthonában ültettek már asztalhoz, és vendégeltek meg, és akik megtanultak nem félni attól, hogy valahol Erdélyben lerobban a kocsí, és nem lesz, ahol menedéket találni, mert szinte minden városban, faluban van néhány ismerős, és, ahogy mi mondani szoktuk, egykét dal Zalán, Levente vagy Tamáska gitárjának a húrjain.

Az állandó úton levés sok mindent újraértelmez, például az otthon fogalmát. Mert az otthon már nem csak az a hely, ahova hazatérünk, hanem az is, ami fele elindulunk, útra kelünk. Az állandó úton levésben otthonná válik barátaink háza, az egyházközségek, a templomok, a művelődési házak, a kisbusz. Szekrényeink bőröndnyire zsugorodnak, és hosszú kilométereket tágulnak otthonunk falai.

Szüleink lesznek barátaink szülei, mások édesanyja a mi édesanyánk is. Barátaink testvéreink lesznek, hűgünk és bátyáink.

Újraértelmezzük a távolság fogalmát is, mert az már nem mérföldekben, hanem időben mérendő, órákban vagy napokban, míg újra meg újra elindulhatunk egymás felé, otthonunk felé.

Azért is áldott alkalom a dévai emlékzarándoklat, mert ilyenkor a jó Isten egy szeretetteljes mozdulattal összehúzza, közelebb hozza azokat a szálakat, amelyek az előbb elmondottak értelmében egy kusza, színes hálóként kötnek össze bennünket, közeli és távoli rokonokat.

Mert ha végignézek ezen a gyülekezeten, akkor felismerem édesanyák, nagymamák arcát, akik ha csomagot küldenek, vagy útravalót pakolnak, akkor azt mindig úgy teszik, hogy lehessen rajta osztozni. Látok édesapákat és nagytatákat, akik megértő sóhajjal mondják ki, hogy fiam, már megint mész... Lelkészeket, akiknek otthona gyakran a mi otthonunk, asztaluk a mi asztalunk volt. Fiatalokat, akiket testvérekké kötöttek össze közös, egyletes történetek, erejükön felüli, mégis sikeresen teljesített feladatok és a közös utak.

Ennek értelmében hiszem, hogy a mai alkalom valódi találkozás és együttlét. Itt, ma nem egy tömeg találkozik, hanem egy közösség, aminek tagjai folyamatosan keresik és járják az egymáshoz vezető utakat. Keresik, mert tudják, hogy az együtt-létben válhatunk igazán teljessé, mert tudják, hogy egymás közelségében, egymás segítségével, egymástól tanulva válhatunk igazán emberré.

A mai szolgálatra készülve hosszú órákon át válogattam és helyeztem gondosan egymás mellé szavaim, abban az igyekezetben, hogy a hálának adjak valamiféleképpen hangot. Hálát a jó Istennek azért, hogy utat helyez a talpunk alá, hálát azért, hogy ezen az ösvényen sosem kell egyedül járnunk, és hálát azért, hogy e közös utazás által, ebben az egyházban otthonra és igazi társakra találhatunk.

FÜLÖP JÚLIA

Emlékezésünk erőt adjon!

TÖKÉS-BENCZE ZSUZSÁNNA

• November elején az emlékezés által a múltból merítünk erőt. Elhunyt szeretteink sírjainál, értük hálát adva, majd később Déva várába tett zárandoklatunk által nyerünk erőt az emlékezésből. Így leszünk részei a múltnak a jelenben, mely a reményteljes jövőre fele mutat. A dévai várbörtönben végződött egy bátor kiállást tanúsító, a hitviták tüzeiben az igazságért küzdő életsors. Dávid Ferenc nagysága egyházunk létét eredményezte, s szolgálataért hálát adni egyházunkra való büszkeséggel megyünk évente Déva várába. Oda, ahova a gyerekként tanult ének is mindig hív: „Meghalt, meghalt az ember, ki hitünk fénye volt, ki oly tisztán rajongott és lángolt, hogyha szólt... Oh, gyerekek, szálljunk el oda, hol értünk szenvedett! S a börtön romba dőlt fokán olvassuk ezeket: A zsarnok kardja, mennyköve nem árthat minékünk, s bár tépni fognak századok, az Isten lesz velünk!”

Első alkalommal konfirmandusként vettem részt a zárandoklaton. Nagyon hideg, ködös novemberi nap volt. Először vettem részt rendhagyóbb egyházi alkalmon. Tetszett az egyházi ének, amelyet gitárkísérettel énekelt nagyrészt fiatalokból álló százfőnyi csapat. Meghökkenő volt a magasság, s a vár tetejét átható csend, isteni nyugalom. Akkor még tanulója voltam a „nagy dolgoknak”. A kátéórán kapott ismereteket próbáltam magamban ébren tartani, hogy értelmet adjak a zárandoklatnak: Miért érkeznek évente telt autóbuszokkal Erdély minden szegletéből unitáriusok, miért éneklük fennhangon: Adjunk hálát mindnyájan! Miért mindez?

Minden zárandokoló megkapja a választ, ezért kell útra: Azért megyek, mert tudom, Dávid Ferenc hitvalló, bátor, igazságért küzdő kiállításának köszönhetem unitárius egyházamat. Azért megyek, mert szívemben a hála hitünkért, amelyet láthattam megélni szüleim, nagyszüleim által, s melybe már én is belefogódzva élem az életem. Megyek, mert értem is van a zárandoklat, amelyből nem éri meg kimaradni.

Megérkezve, a vártól már gyalog, a gyülekezeti, nőszövetségi, ifjúsági egyleti zászlókkal indulnak a zárandoklók a várba. A mozgásban korlátozottak számára a felvonó nyújt segítséget. A vár néhány éve javítási munkálatok által felállványozva vár bennünket, idén a megvalósítások több részét is láthattuk. Déva vára első látogatásomkor még „érintetlen” állapotban volt úgy, ahogy az idők otthagyták a leomladott várfalakon a nyomukat. Mára már a turisták számára a vonzóvá tevés szándékával lassan-lassan a több évszázados, földön hagyott kövek egymásra rakódva épülnek fel erős várfalakká.

Lassú léptekben kényelmes a haladásunk. Az út háromnegyedénél már lelátni a városra, amely látszó-

lag csendben úszik, túl nagy a magasság, hogy az utcák zaja hallatszódjon. De hallani a mellettünk elhaladó felebarátok, a testvérek hangját. Öröm a találkozás, jól eső egymásról kérdezni, egymástól erősödni.

Felérve megtöltjük a várfalak közti részt, nincs üres hely, ember embertársa mellett, s nem számít, melyik egyházközségből érkezett, barátként állunk egymás mellé. Az istentiszteleten a közös éneklés egy „csokorba” fon össze bennünket, s együtt emelkedünk lelkileg Istenünkhöz. Az imádság megnyugtató. Az egyházi beszédek erőt adnak, bátorítanak.

Az erőt, a megerősödést érzem, valahányszor Déva várába megyek. Mert a zárandoklat által a hitünket ünnepelem. Közös tetteink meg a fizikai és lelki magasságok felé az utat, együtt növekedünk. Együtt töltjük meg a várfalak közti részt, egy helyhez vonz a kegyelettel teljes hálaadás. Akkor megmutatjuk, él még lelkünkben a Dávid Ferenc-i hit, bennünk is ott van a kiállítás bátorsága. Akkor megmutatkozunk, vállaljuk a mindennapok örömeit és terheit, mert hitünkbe belefogódzva bízhatunk abban, Istenünk áldó tenyerében van a mi parányi életünk.

Zárandoklatunk segít, hogy egyházunk múltját és jelenét értékelni tudjuk. S a múltból példát véve, a jelen igazságait felismerve tegyünk azért, hogy lehessen egyházi jövőnk is. Az unitarizmus fáján ma rügyek vagyunk, amelyek képesek kinyílni, virágot hozni, illattal, színnel, szépséggel beragyogni a világunkat. A múltból erőt merítve a gyökereinkig kell visszanezünk, s belátnunk, nem hiábavaló az Isten országáért való mindennapi munkálkodásunk.

S ha a gyökérben rejlő igazságok ismeretesek, ha az értéket látjuk bennük, akkor nem végződött be a Dávid Ferenc-i életút. Nem, mert itt vagyunk, akik életpéldájából erőt, bátorságot és hitet merítünk. Megmutatjuk, él még lelkünkben az ő hite, bennünk is ott van a kiállítás bátorsága. Megmutatkozunk, vállaljuk a mindennapok örömeit és terheit, mert hitünkbe belefogódzva bízhatunk abban, Istenünk áldó tenyerében van a mi parányi életünk.

Az öregedésről

A keresztény, hívő ember számára a vasárnapi istentiszteletre hívó harangszó a hétvégi pihenőnapok talán egyik legszebb pillanata a családi békés, pihentető együttlét mellett. Ahogyan belépünk a templomba, ahogyan megszólal az orgona, a közös énekszó és imádkozás, a prédikáció üzenete mindnyájunk számára erőforrást jelentenek a mindennapokban. És ott vannak az ünnepi alkalmak, karácsony, húsvét, anyák napja, pünköszt stb. amelyek még inkább erősítik bennünk azt a hitet, hogy jó közösséghez tartozni, jó együtt lenni, együtt ünnepelni, örvideni egymásnak. Ilyen felemelő és szép alkalom volt számunkra, amikor az öregek vasárnapját is megünnepeltük egyházközségünkben. A gyerekek énekkel, verssel köszöntötték időseinket, tiszteletünkre szeretetvendégséget is rendeztek. A közös szeretetteljes együttlét egy pillanatra még feledtette is velünk „felgyülemlett” éveinket. Ez alkalomból gyűjtöttem össze néhány gondolatot az öregedésről, jómagam is az idősebb korosztályhoz tartozva.

„Az élet egy magaszt, amíg fölfelé kapaszkodik az ember, a csúcsot nézi, és boldog, de amikor felér és letekint, egyszer csak meglátja a lejtőt... Fölfelé hosszú az út, lefelé viszont nagyon is rövid” (Maupassant)

Az öregedés egy olyan biológiai folyamat, amely – jó esetben – mindannyiunk életében bekövetkezik. Életfunkcióink megváltoznak, melyre fel kell készülni, és el kell fogadni. Hosszabb vagy rövidebb életünk nem más, mint Isten ajándéka, mely két nagy állomás között zajlik le: születünk – meghalunk. Megszületünk, és felülünk életünk hosszú vonatára, mely különféle szerelvényekből van összeállítva. Utazunk, és nagy távolságokat teszünk meg. Ez idő alatt számtalan megpróbáltatásban van részünk, hullámvölgyeken megyünk keresztül. Emberi sorsunk Isten oltalmában van elrejtve, így utazásunk fő vezérfonala a hit, remény és szeretet kell, hogy legyen.

Megélt emberi életünk négy jól elhatárolt korszakra osztható, mely az esztendő négy évszakához hasonlítható: Tavasz – Nyár – Ősz – Tél.

Tavasz: amikor megszületünk, megnyílik számunkra a boldog, gondtalan, játékos gyermekkor – az életünk legrövidebb szakasza.

Nyár: az ifjúkor, mikor tudatosan készülünk az életre. Életpályát, társat választunk, terveket szövünk a jövőre.

Ősz: a házassételeket jelenti, mikor már családot alapítottunk. Munkával, küzdelmekkel, győtrődésekkel tele életszakasz és ez jogosan hasonlít az ősz viszonyosságaihoz. Tele van a természet nehézségeivel, esős, sáros, viharos, hűvös, ködös idő. Ez életünk legnehezebb és leghosszabb időszaka, míg beköszönt a tél.

Gyarló emberi életünk folyamán sohasem vagyunk elégedettek, mindig többre vágyunk. Nem szá-

molunk azzal, „*hogy a legvégén nem az számít, hogy hány év volt az életünkben, hanem az, hogy mennyi élet volt az éveinkben.*” (Abraham Lincoln)

„*A mindennapok hordalékából kell kimossuk életünk maréknyi aranyát*” – mondja Déry Tibor. Az öregedést egy nagyon szép természeti jelenséggel – a naplementével – lehet összehasonlítani. Ezért a *Tiszta fehér ol-tár* című dalból idézek, melyet az ötven éves házassági évfordulót megélt párok számára szokták zenés üzenetként küldeni. „*Őszi lombhullásban lassan lépke-dünk/ A nap lemenőben – mi meg öregedünk*”. És csakugyan, a lemenő nap hanyatló életkorunkat jelképezi, beköszönt a negyedik évszak, a hajlott, érett, idős szépkor, a tél. A tél, amikor kiesünk az élet pezsgő ritmusából, lelassul a mozgékonyaságunk, igénytelenebbekké, érzékenyebbekké válunk.

Az jut most eszembe, hogy egy vasárnapi istentisztelet alkalmával a prédikáció alapgondolatát a következőképpen képezték: „*Ne vess el engem az én vénségemnek idején; mikor elfogy az én erőm, ne hagyj el engem!*” (Zsolt 71,9) Valójában ebben a korban már segítségre, odafigyelésre van szükségünk. Az öregkor elfogadása kihívás számunkra, de be kell ismerni, hogy az évek során nagy élettapasztalatra tettünk szert, bölcsébbek lettünk. Életünk Istentől kapott ajándék, és ez mindannyiunk dolga, hogy tudatosítsuk ennek fontosságát. Tartalmat, értelmet kell adjunk mindennapjainknak, de ehhez a kitartó és következetes munka szükséges. „*A mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagy ha feljebb, nyolcvan esztendő, és legnagyobb részök nyomorúság és fáradtság, amely gyorsan tovatűnik, mintha repülnének.*” (Zsolt 90,10) „*Taníts minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk*”. (Zsolt 90,12)

Minden életkornak megvan a maga szépsége, meg kell látni a jót, a kellemeset, a hasznosat, a szépet, mely bizalommal és megelégedéssel tölt el. Ha a reánk bízott drága kincset valóban meg akarjuk őrizni, – gyermekeinknek, unokáinknak kell átadjuk, hogy ápolják és őrizzék az őseink által megépített családi-közösségi-nemzeti kincseinket, értékeinket. Mondják, néha többet meríthetsz a múltból, mint amennyit a jövő ígér. Életünknek olykor vannak nagypéntekjei, amikor megpróbáltatások, nehézségek érnek, de hitünk erősségén múlik, hogyan tudjuk elviselni. Fiatlajaink részéről odafigyelés, türelem, megértés szükséges, hogy elfogadják és tisztelettel, alázattal viszonyuljanak az idős korral járó nehézségekhez.

Idős házaspár vallott a hosszú élet és a harmonikus családi élet titkáról: szerintük a szeretet mellett a hit, a hála, a hűség, az egymás iránti őszinte bizalom, valamint a humor az, ami meghatározza, kiegyensúlyozza, harmonikussá teszi emberi életünket. Vannak azonban úgynevezett „megkopott” részek is, melyeket meg kell javítani az idők folyamán, de nem szabad kicserélni.

Mondják: az emberi élet olyan, mint az árnyék – múlandó –, éppen ezért bármikor bekövetkezhet a végállomás, amikor megnyitják az ajtót, és menni, leszállni kell. És mi, akik itt maradtunk, akik búcsúztunk, sokszor átérezzük azt, ráébredünk arra, amit Agatha Christie is megfogalmazott: „Mindig akkor jövünk rá, hogy mi a legfontosabb számunkra, mikor már elvesztettük.”

Végezetül pedig Gál Éva Emese *Születésnapomra* című versével szeretném köszönteni idős társaimat, kívánva mindnyájunk számára Istentől megáldott, erőben, egészségben gazdag békés, boldog öregkort.

Nem én akartam hatvan éves lenni.

Az idő játszotta el életem,

mert nem óvott az elmúlástól semmi:

*Halk volt a vers, néma a szerelem.
Most sem érzem, hogy beleöregedtem
a hiányba, ami szertehasít,
de a végtelen megroppan felettem,
és összekuszálja csillagait.*

*Már nem csak az számít, hogy miért életem,
de az is: élt-e velem a világ,
vagy ide-oda tengődött az éden,
hogy lassan szertesodorja magát?
Parányai vagyunk a mindenségnek.
A csillagban felrobban a halál,
az emberből csak kísértél az élet,
mintha rádermedne az, ami fáj.*

CSEGEZI KLÁRA

Őszi fényben

Október 20–21-én a Csíkszeredai Unitárius Egyház-község szervezésében egy busznyai nyugdíjas kétnapos kiránduláson vett részt Solymosi Alpár tiszteletes úr vezetésével.

Bár a templomunkban, mint ahogyan más egyházközségekben is lenni szokott, minden évben megünnepeljük a szép korba érők napját, a lelkész és a helyi nőszövetség néhány lelkes tagjában megfogalmazódott a gondolat, hogy jó volna színesebbé, emlékezetesebbé tenni az ez évi ünnepet. Az ötlet kivitelezhetősége érdekében az egyházközség pályázatot nyújtott be Hargita Megye Tanácsa Gyermekvédelmi és Szociális Igazgatóságához, amely nonprofit egyesületek és szervezetek programjait karolta fel.

Az elképzelés szerint a szervezők a hagyományos templomi köszöntő és szeretetvendégség alkalmát egy kétnapos kirándulással és unitárius kistérségben megszervezett mini-zarándoklattal egészítették volna ki... Október végén ez a kis álom valóra vált!

Az október 16-i idősek napi ünnepség szép volt: az alkalmi istentisztelet ünnepi műsorában Dombi Boglárka és a lelkész gitárkíséretes duettjét a Dalkör ünnepi köszöntőénekei egészítették ki. Az ezt követő agapé alkalmából a helyi nőszövetség tagjai saját készítésű meleg étellel vendégelték meg az ünnepeltet. A megterített asztal szépsége és gazdagsága viszatükrözte a jókedvű adakozók és önkéntesek szeretetét is. Köszönet mindazoknak, akik a megterült asztal áldásaiban segédkeztek!

Az elkövetkező héten körvonalazódott a kétnapos kirándulás résztvevőinek a csapata. 20-án reggel elindultunk Parajdra. A sóvidéki kirándulásunkhoz szegődött a szép őszi napsütés. A csíkiak számára ős-szel a ragyogó idő már önmagában ajándék!

Az első nap pihenőnapot tartottunk: Az Urbán Andor Református Konferenciaközpont vendégközpontú

figyelmessége és igényes szálláshelyei kellemes hátteret biztosított az egész napunknak. Dél előtt a parajdi sóbányát látogattuk meg, majd ebéd után az új építésű Élmenyfürdő Központ medencéinek vizeiben fürdőztünk, társalogtunk. Vacsora után egy pohár vörösbor mellett – mivelhogy a tiszteletesünk hozta a gitárját is – a konferenciaközpont hangulatos borpincéjében órákig énekeltük a lelkünkben felfakadó magyar népdalainkat, nótáinkat és az öröközöket.

A kirándulás második napján a kis unitárius zárándoklatunknak becézett körutunk során végigjártuk a Sóvidék és Bözöd környéke méltatlanul mellőzött térségét. Míg Szovátán az új templom harmonikus világát csodáltuk meg, addig Csókfalván a műemléktemplom és a hozzá kötődő sajátos unitárius lelki-ség nyugozott le. Erdőszentgyörgyön a Rhédey-kastély nagytermeiben a múzeum tárlatvezetője ismertette a Rhédey család napjainkban is élő családfáját. A helyi lelkész a történelem süllyesztőjében eltűnt szombatosság történetébe avatott be, majd az elárasztott Bözödújfalú drámájáról szóló helytörténeti kiállítást is megnézhattuk.

Mindeközben a kastély-múzeumban javában folyt a Székelyföldi Vadászkiállítás előkészületei, így hát ráadásaként a Kárpátok vadállomány-gazdagságáról is fogalmat alkothattunk, szemügyre vehettük az értékes trófeákat is. A kastély után a református templomba is betértünk, a templomba, ahol érdekes módon szövődik össze az angol királyi család és a helyi gyülekezet élete. Innen Bözödre mentünk. Útközben lelkünkben megsírtuk a tó alá temetett falut, az egykori portákat, házakat, gyümölcsösöket, udvarokat, amelyekhez szép remények, a bözödújfalviak álmai kötődtek egykoron. Bözödon a lelkész család a neves író, Bözödi György emlékháza és a templom bemutatása után a bözödi vendégszeretetről tett tanúbizonyságot, amikor egy nagy tál frissen sült pánkó, kávé és ásványvíz mellé terelgettek. A pánkó illatá-

ban felismertük a lelkészi családot segítő kezek jósgátát is.

Kőrispatakon már nem hittük el, hogy ez a nap ilyen gyorsan tovaszállt! Mielőtt a nap teljesen kicsúszott volna a kezünk közül, ifj. Szócs Lajos rekordméretű szalmakalapja alá tömörített bennünket. A lelkészünk fejére tette a mintegy két méter átmérőjű kalapot, és a kirándulócsapatot „egy kalap alá” vezényelte. A helyi fiatal tárlatvezető humora, pajkossága és rátermettsége valósággal felvillanyozta csapatunkat.

Sokat lehetne mesélni még e két nap élményeiről, felismeréseiről, amelyben a lelkészek, helyi emberek

sok-sok értékes ismeretanyaggal szolgáltak templomaikról, egyházközségeikről, népükről. A jó Isten kegyelmének tudható be, hogy ezekben az igen fogyatkozó régi székely falvakban ilyen fiatal, tetterre kész és sokoldalú lelkészek szolgálnak!

Az élményekben gazdag napok lehetőségéért illesse köszönet és áldás fő támogatóinkat, az unitárius, református és adventista lelkészeket, valamint az őket segítő híveiket. A helyi értékek megőrzésében és továbbélésében továbbra is segítse és őrizze őket az Isten!

KISGYÖRGY BORBÁLA

Testvérgyülekezeti kapcsolatunk

A meglepetés örömét hozzák életünkbe az ajándékok. Némelyekre számítani is lehet, mint az ünnepi, születésnapi ajándékokra. A legnagyobb meglepetés azonban váratlanul érkezik, különlegessé teszi azt a pillanatot, amelyben történik. Nem lehet sejtetni, fogadására felkészülni, mert váratlanul hat ránk, s a meglepődés, meghatódás örömet hoz.

Gyülekezeti életünknek is vannak ajándékai. Sőt, ha figyelünk rájuk, mindennap megtaláljuk azokat. A nagy meglepetések azonban ritkábbak. Ilyen meglepetéssel ajándékoztak meg gyülekezetünket a marosvásárhelyi Bolyai téri unitáriusok. Egy ősszel meglátogattak bennünket, s a boldog vendégfogadás által felsejlett kedves lelkész urukban a gondolat, már rég szeretnének egy erdélyi testvérgyülekezetet választani maguknak, lehetnének, legyünk mi azok. A gondolat a vásárhelyi uni-

táriusokat is meglepte, nem számítottak rá, mert nem ezzel a szándékkal igazították kirándulásukat úgy, hogy Gyergyószentmiklósról is ellátogassanak.

A meglepődés mellett mi meghatódtunk. Megható, hogy egy nagy gyülekezet bennünket választott testvéreinek. Megható arra gondolni, hogy társai lehetünk a közösségépítés szolgálatában, hogy a különböző közös programok, tevékenységek által együtt is építhetjük Isten országát. Megható, hogy munkánk, gyülekezetünk elismerést nyert általuk.

Ez az ajándék azért szép, mert nem egyszeri örömet ad. Minden találkozás egy új ajándék lesz, újabb és újabb örömeikkel. S itt félreértés ne essék, nem anyagi ajándékokra gondolok, hanem közösségi élményekre, szeretetünk, gondoskodásunk kifejezésének örömére. Ahogy az irgalmas szamaritanus segítségében is az a nagyszerű, hogy idejével, gondoskodásával és szeretetével segít. Ezek az igazi drága kincsek! Öröm, hogy

ilyen ajándékokat fogunk tudni átadni egymásnak.

Mindez már el is kezdődött. A dévai emlékezéskor után tovább folytattuk utunkat Marosvásárhelyre, ahol a gyülekezet vendégei voltunk. Finom étkekkel, meleg szállással, de a legfőbbel: önzetlen szeretetükkel vártak és ajándékoztak meg bennünket.

Vasárnap közösen vettünk részt az istentiszteleten, ajándékaikkal leptük meg, köszöntöttük egymást. Délután városi sétát tettünk a Kultúrpalotához, majd a kövesdombi unitárius templomot látogattuk meg. Este a *Hair* című, a hippy korszak meghatározó rock-musicaljét tekintettük meg a kolozsvári Apáczai Csere János Líceum vegyeskara előadásában a Nemzeti Színházban.

Ígéretük szerint tavasszal Gyergyószentmiklóson találkozunk, hiszen most rajtuk a sor, hogy meglátogassanak. Már várjuk az egymásnak adandó és egymástól jövő szeretet ajándékait!

TŐKÉS-BENCZE ZSUZSÁNNA

Gyülekezetek számára úrvacsorai kelyhek, keresztelő poharak, kenyérosztó tálak, illetve kancsók készítését (finomezüstből vagy a megrendelő által rendelkezésre bocsátott anyagból), javítását és tisztítását vállalom. Emellett ónból készült egyházi tárgyak restaurálásával is foglalkozom. Érdeklődni a 0264/433-241-es, 0765/128-601-es, illetve a (0036)20/3168-217-es magyarországi telefonszámon lehet.

IMREI IMRE
ötvmester (Kolozsvár)

Régi diákemlékeimből III.

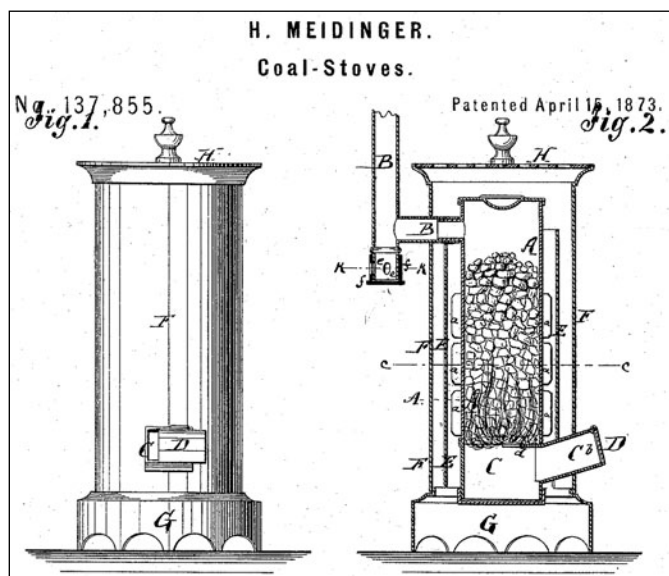
Diákélet a kolozsvári unitárius régi kollégiumban a XIX-ik százév végén

Antónia Mihály egykori magyarszováti unitárius lelkész régi diákemlékeiről szóló feljegyzéseit unokája, Benczédi László szíves engedélyével közöljük. A visszaemlékezés 2013 során folytatásokban jelent meg a svédországi magyar protestánsok ökumenikus lapjában, az Új kéve hasábjain. A visszaemlékezés az 1957. június 30-ai 58 éves érettségi találkozóra készült.

Bentlakási rend és életmód

A hazai téli csomagok hatására a tanulóserg élet-színvonala szemmel láthatólag megemelkedik. A kályhából kikotorászott parázs fölött háromlábú vaslábakban sül, sistereg a kolbász vagy oldalas, s lesz is mindjárt olyan füst és konyhagőz a szobában, hogy vágni lehet. Természetes, hogy ezt a hosszabb időt igénylő sütkölődést inkább az esti órákban lehet gyakorolni, mikor a bennlakók magukra vannak. Ilyenkor, ha valamelyiknek eszébe jut, hogy e mellé a füstös oldalas mellé milyen jó lenne egy kis káposztacikka, egyszeribe átriasztják a szobaszolgát a zöld mázas kosztoscsészével Péterfi Dénesné nagytiszteletű asszonyhoz, hogy Simándi úr kéret egy kis káposztalevelet. A fiú pár perc múlva már hozza is a káposztalevelet, benne egy szép fej káposztával. A nagytiszteletű asszonynak ugyanis minden ősszel gondja van, hogy a diákok részére sózzon be egy hordó káposztát. Hasonlóképpen a közelben lakó többi tanár családot is. – Hát még ha valamelyik hozzáértő diák puliszkát is főz, kész a lukullusi lakoma.

Egyszer csak megszólal a nagy csengő, nyolc óra van. Kapuzárás, absens-szedés, csendes foglalkozás.

Heinrich Meidinger 1873-as amerikai szabadalom-levelének részlete: az általa feltalált, szénnel működő kályhatípus

A soros vigil (IV. oszt.-tól fölfelé) elfoglalja helyét a vigilszobában, hogy kaput nyisson a künn maradtaknak vagy színházból jövőknek. Éjfélkor aztán felkölti a második vigilt, s átadja annak helyét reggelig. Ugyancsak az első és második emeleten is van vigillálás, helyesebben folyosóőr, főképp a tisztaság szempontjából. De ha az illető vigil álmos vagy hanyag, s reggelre „pakkja” érkezik, mivelhogy az illemhely távol, az udvar végében van, bizony, el kell takarítania. Ellenben ha tetten érte a pakk küldőjét, egész évben az fogja őt helyettesíteni a vigillálásban. A téli nagy hidegekben szombat éjjel két-három szolgálgyerek a díszterem nagy Meidinger-kályhájában állandóan tüzel, hogy a vasárnap reggeli szónoklattani gyakorlatra meleg legyen a teremben. Vigileknek mondták ezeket is.

b) Lefekvés

Kapuzárástól lefekvésig mindenki a másnapi leckéjére készül, tanul vagy olvas. Régi gyakorlat szerint a lefekvés ideje 10 órakor volt. Az 1896-iki új rendszabályok értelmében lefekvésre fél tízkor csengetnek, de a 12 éven aluliak és elemisták (pacalok) hamarabb is lefekhetnek. Ezzel nagy részben meg is van előzve az a helytelen szokás, hogy a könyve mellett bóbiskoló kisebbeket a nagyobbak különböző módon bántalmazták, vagy éppen csillagot rúgatnak vele, ami abból áll, hogy az asztalra borult álmos gyerek ujjai közé óvatosan papírszeletkéket dugnak, s meggyújtják. Ez a durva tréfa a hirtelen ijedtségen kívül érzékeny égési sebet is ejthet a többiek hangos multságára. Emlékszem, hogy kisdiák koromban Kászoni Árpád tanítóképzőstől egyszer olyan fricskát kaptam, hogy az orrom vére azonnal megindult.

Tíz órakor minden elcsendesedik, sötétség borul a napközben hangos iskolaépületre. Egy ablakban mégis valami gyér világosság szűrődik ki, bizonyára valamelyik magoló diák rágja még a másnapi görög könyvnélkülit. Különböznél mindjárt kitudódna, mert Szász András kontra is észrevette, s arrafelé igyekszik. Amint belépik, meg is kérde, hogy mi fő abban a fazékban? – Csak víz, feleli a hospes nyugodtan, lábvizet akarok venni.

– Jó, de nehogy valami tiltott dolog legyen. Különben is 10 óra után nem szabad a lámpát égetni.

Azzal megy a szobájába. A kontrának jó szimatja volt. Valójában teázni készültek a nagyobb diákok a közösen összeadott hozzávalókból. Mikor aztán gondolták, hogy a kontra alszik, a veszedelem elmúlt, a társaság az asztal körül jókedvvel gyönyörködött a párolgó tea fölött égő rumos cukor imbolygó kékes lángjában. Élcelődve, kellemesen szórakoztak a maguk csendes társaságában, s ha nem félnének a botránytól, talán rá is gyújtának a régi diáknótára, hogy:

*„Jaj, jaj, jaj, az az átkozott,
Jelest érdemeltem volna s
Szekundát adott.”*

Szellemi élet

Miután az internátusi életről a legfontosabbakat elmondtam, tekintsünk be most az öreg kollégium szellemi életébe is. Az 1890-es évek közepéig a régi idők-ből még szokásban volt a diákká avatás. Ez abból állt, hogy a VI-ik osztályosok tanév elején konfessióból és az iskolai rendszabályok ismeretéből a díszteremben a tanári kar előtt vizsgát tettek s ennek alapján diákoknak nyilvánítottak. Ettől kezdve kijárt nekik a magázás, urazás és szabad dohányzás. De nem ám ingyen! Az avatásról kijövő novíciusokat a nagyobbak már az ajtó előtt nád vesszővel várták, hogy a nap örömeire emlékeztetnek okáért reájuk sózzanak nehányat. Azután is sok tréfának kerültek a középpontjába az újdonsült diákok. Ősszel a lehulló vadgesztenye tuskés tokjait, az ún. „novíciusdiót” észrevétlenül a novíciusdiák ágylepedője alá csempészték, s jaj volt annak, aki elővigyázatlanul, csak úgy egyetlen ugrással szokott felheppenni az ágyába. Vakarhatta a helyét. Ha valami ingyenes közös munkáról volt szó, mindjárt reájuk ruházták. Ők másolták le a hetenként kéziratban megjelenő nagy múltú *Remény* című keblí ifjúsági diáklapot is a főszerkesztő utasításai szerint, sorrendben.

A diákká avatás hagyományos külsőségeinek azonban véget vetettek az 1896. szeptember 1-jén életbe lépett új iskolai rendszabályok, amikor mi éppen hatodikosok lettünk, s így a mi novícius-korunkban nekünk már nem volt részünk az avatás formásgainak örömeiben.

Az új törvény az iskolai esküdszékkal együtt ezt eltörölte, valamint a zárkabüntetést és pénzbírságot is, mint elavult dolgokat, éppen Boros Sándor igazgató javaslatára, hogy az iskola belső élete minden tekintetben összhangban legyen az állami közoktatási törvényekkel. Ebből a szempontból a kormányképviselők sürgetésére némi módosítást szenvedett a régi idők-ből való priváttanítási rendszer is, amennyiben az al-

sóbb osztályú tanulók csak a szülők kívánságára bíztattak „felügyelőkre”.

Sok szegény sorsú ifjú, aki másképp aligha küzdhetett volna meg a tanulással járó anyagi nehézségekkel, tanítványok vállalása által így fenntarthatta magát, s az életben tehetsége szerint érvényesülhetett. Boros Sándor igazgatónak egyebek közt erre is gondja volt. Magam is hálásan emlékezem meg jóakarató pártfogásáról, mikor a kolozsvári Müller család fiainak priváttanítását reám bízta, amiért a kedves családnál teljes kosztot kaptam hat éven át, tanulmányaim befejezéséig. Őt fiú volt a családban: Rezső, Gyula, Sándor, Károly és Géza, s ha valamelyik kinőtt a kezem alól, jött a következő, úgyhogy rendre mind-egyiket tanítottam. Valamennyien okos, jeles tehetségű, jó magaviseletű gyerekek, akikkel öröm volt foglalkozni. A Müller fiúk mellett pénzfizető tanítványaim is voltak, tanulmányaim folytatása tehát biztosítva volt. De nemcsak én, hanem diáktársaim közül még számosan részesültek hasonló jótéteményben, amit legelsősorban az igazgató jóindulatú pártfogásának köszönhetünk, s hálás tisztelettel adózhatunk emlékének.

Tanáraink

Boros Sándor igazgató

Kolozsvári kollégiumunk életében a múlt százév utolsó tizedét legtalálóbban Boros Sándor korának nevezhetjük. Nagy szervezőképessége az iskola életében minden vonalon megnyilvánult. Rendes tanári beiktatója 1891. november 5-én volt. Szaktárgyát, az elmét nagyon próbára tevő mennyiségtant közvetlen és érthető magyarázataival közel tudta hozni a tanuló lelkivilágához, megérthetőbbé tudta tenni. Bár egy tételét sohasem bírtam bevenni, ti. „*két vonal egy síkon párhuzamos akkor, ha a végtelenben metszik egymást*”. Nyelvérzékem inkább úgy diktálta, hogy egy síkon két vonal akkor párhuzamos, ha a végtelenben sem metszik egymást. Tanítványai tisztelték és respektálták. Szervező és fegyelemtartó képességeire az egyház vezetősége is fölfigyelt, midőn 1893-ban igazgatónak választották, amivel megnyílt előtte az alkotás tágas mezeje. Lakása a templom melletti földszintes igazgatói lakásban volt, ahonnan kapuzárás után is saját kulcsával bármikor bejöhett a kollégiumba, végigjárni a lakószobákat. Ilyenkor pár perc alatt híre futott, hogy „a direktor jár”, s mindenki igyekezett az asztal mellett elmélyedni a leckéiben.

Harmadik gimnazista koromban a főbejárat mellett 26. sz. szobában laktam, amikor egy este 9 óra tájban meglepetésszerűen betoppant. A szobalakók, az ágy rájája alatt nyugodtan alvó Szabó Albert kivételével mind a helyeinken voltunk. Az igazgató az asztalt körüljárva megtekinti, hogy ki mivel foglalko-

**Meidinger-féle kályha
a budapesti Koch-
gyárból, 1908**

zik. Előtte éppen egy mennyiségtani jegyzet volt, s a házi feladattal bajlód-
tam, amit Domonkos Károly
tanárunk hagyott fel. Az
igazgató mindjárt leült mel-
lém, végignézte s bele-bele-
szólt, míg elkészültem a fel-
adattal. Mikor aztán ki-
ment, valamennyien meg-
könnyebbültünk, kiváltkép-
pen Szabó Berci, kinek az a
nehány perc a ráma alatt
egy örökkévalóság lehetett.
A tanulóifjúság ragaszkodó
tisztelőtét bizonyítja, hogy
egyik évben, Sándor napja
előestéjén fáklyásmenettel
köszöntötte és ünnepelte
népszerű igazgatóját. Saj-
nos, hogy ez az értékes, ez a
szép terveket szövögető s az
akadályokkal sem törődő
élet 37 éves korában, 1900.
június 28-án rövid szenved-

dés után itt kellett hagyja családját, tanári és igazga-
tói munkamezejét. Fájdalmas tragikuma a sorsnak,
hogy az ő közreműködésével, az ő fáradhatatlan
munkásságával épült és már fedél alatt levő impo-
záns új kollégium megnyitását sem érheté meg. Egy
évvel azelőtt el kellett távoznia. Találóan mondta
Gálfi Lőrinc a nyílt sírnál a tanári kar nevében tartott
búcsúbeszédében, hogy Boros Sándor váratlan halála
egyházunkra úgy jött, mint a derült égből lesújtó vil-
lámcsapás.

Nagy Gyula

A korán elhunyt Boros Sándor igazgató után régi, ér-
demes tanáraink közül Nagy Gyuláról kell megemlé-
kezni, ki a geometria és rajz rendes tanára volt az
alsóbb osztályokban. Egymás közt Gyudabácsnak
neveztük, mivel az „l” és „r” helyett „d”-t mondott ren-
desen. Huszonnyolc éves korában hosszas és súlyos
betegség következtében idegbénulást kapott, s a jobb
karját és lábát nem hajlíthatta. De balkezét bámulatos
módon tökéletesítette mind a rajzban, mind a festés-
ben. Jól sikerült arcképfestményei bizonyítják kiváló
tehetségét. Idegességében néha botal is irányította
tanítványait, akik háta mögött eleget is bosszantot-
ták, pedig oly jóakarattal, annyi türelemmel foglal-
kozott velük, hogy lehetőleg mindegyikből faraghas-
son valamit. Akivel már semmire sem mehetett, annak
nyíltan megmondta a véleményét: „Hát daj ez fiam?
Ez nem daj, ezt dobd a budába”.

Domonkos Károlyra, ki az alsóbb osztályokban a
mennyiségtant tanította, a „birka” név onnan ragadt,

hogy a nehézfejű nebulót mindig a birkához hasonlí-
totta. „Behozok egy birkát, ráírom ... (?), az is fog ennyit
tudni.” A II. emeleti 8. sz. alatt volt a rajzterem. Egyszer
szünet közben a fiúk kíváncsiskodtak a szekrényében,
melyet nyitva felejtett.

– Ki járt a szekrényemben? – kérdezte, amikor be-
jött, de nem jelentkezett senki.

– Vájkáljatok az anyátok kínjába, ne az én fiókom-
ban, mondotta az osztálynak mérgesen.

Egy más alkalommal, mikor rajzológeometriából a
vetületeket tanultuk, kiszólitja Gál Sándort, s azt kér-
di, hogy egy függőleges egyenesnek mi a vetülete egy
vízszintes síkra. A fiú meg se mukkan.

– Te Gál, ne kínozz itt minket, menj el inkább haza
Kövendre, s mondd meg apádnak, hogy vegyen egy
kötelet, s kössön be az istállóba a többi állatai közé.
Figyelj csak ide! Hát az Úristen az égből a fuszulykaka-
rót minek látja? – adja fel a kisegítő kérdést a tanár.

– Egy pontnak! – feleli az félénken, de szerencsésen
eltalálva.

– Na, ugye bizony, csak egy kicsit gondolkozni kell.
Látod, most jól mondtad, helyedre mehetsz.

Mint nyugalmazott tanár, meghalt 1926. szeptem-
ber 30-án.

Dr. Nyiredi Géza

A földrajz és természetrajz tanára, legszimpatikusabb
tanáraink egyike volt, kihez a tanulóifjúság osztatlan
szeretettel ragaszkodott.

Tanítványait szívesen vezette tanulmányi kirán-
dulásokra a város határain túl is. Emlékezetemben
van egy szombati egésznap kirándulásunk: Bükker-
dő, Árpádcsúcs, Szelistye, Szentlászló, Magyarfenes,
Monostor községeken hazáig, mintegy 40 km teljesít-
ménnyel. Szentlászló határán zsebeinket megtöltük
az ott nagy mennyiségben előforduló apró, kerek ten-
geri csigakövéletekkel, az ún. szentlászlópénzzel, a
község korcsmájában pedig a Tanár úr egy-egy pohár
friss sörrel traktálta meg szomjas, fáradt tanítványait.
S ami a fő, egy szemrevaló csinos parasztleány szol-
gált ki, az ottani festőien szép népviseletben. Ritkán
láthatni ilyen bájos teremtményt.

Zsiga meg is csípte a rózsás pofikáját, mikor a Ta-
nár úr nem látta, s Balambér még az ajtóból is vissza-
tekintett.

Az előttünk való osztállyal egy ilyen tanulmányi
kiránduláson Nyiredi tanárunk kezét egy vipera ve-
szedelmesen megmarta volt. Kocsin hozták haza a
Monostorierdőből.

Szellemi kincseit, gazdag tudását megosztotta a
Ferenc Ferdinánd Tudományegyetem vegytani inté-
zetével, hol a gyógyszerészgyakornoki tanfolyam ve-
zetője volt éppen azzal a népszerűséggel, mint ná-
lunk.

Élete delén, 53 éves korában halt el ő is, tanítvá-
nyai, tisztelői fájdalmára s a tudomány kárára.

NŐK VILÁGA

Dávid Ferenc követői

BENEDEK ENIKŐ

• „...az egyik jobbod, a másik balod felől üljön országodban” (Mt 20,21)

Amikor a nőszövetségi gyűlés második napirendi pontjának a megbeszéléséhez érkeztünk, akkor Salomé jutott eszembe, aki a Jézust kísérő jámbor asszonyok közt volt. Magam előtt láttam, amint az idősebbik Jakab és János édesanyja kéressel fordult Jézushoz, de ő visszautasította őket. A Zebedeusfiak előkelő helyet szerettek volna a maguk számára, ezért küldték anyjukat Jézushoz. „A többi tíz ennek hallatára megneheztelt a két testvérré.” (Mt 20,24) Aztán hallottam, amint Jézus hosszasan magyaráz a szolgálatkészség szelleméről, az alázatosság fontosságáról.

Ekkor nyílt az ajtó, s a köpenybe burkolózó Mestert üdvözlő közepette köszöntöttük, nem csak tízen, hanem húszan a tagjaink közül.

– Mit akartok? – kérdezte szelíden. Intézd el úgy – kértük Öt, hogy a két „Simó leány” Örökös Tagsági Oklevélben részesüljön a Segesvári Unitárius Nőszövetség részéről. Erre így válaszolt: – Ti tudjátok, mit kértek. Simó Irén (1936. október 10.) és Simó Irma (1936. december 7.) nőtestvéreitek már 1990 óta tevékeny tagjai a mai napig a Nőszövetségnek. Így hát kérésetek teljesítve!

Majd halkan csukódott az ajtó, s mi boldogan integettünk a távozó után.

És eljött a nagy pillanat, amikor mindenki első akart lenni. Máthé Márton elkészítette, Benedek Jakab beüvegezte a Nagy-Kóródi László által tervezett és kivitelezett oklevelek kereteit. Hartel Erzsike hozta az ünnepi csokrokat, Magyari Zsuzsánna a frissen mosott damaszt fehér abroszokat, Györgydeák Ida pedig az általa elkészített tejszínhabos-almás tor-

tákat. A gyermekek szépen énekeltek és szavaltak, a nőszövetségi tagok a meghatódottságtól mind-mind sírtak.

Az elnöknő pedig 2016. november 15-én este rótt a sorokat.

Szomszédolás

Nem is volt olyan rossz, amikor nyári időszakban a kapu előtti padra ültünk, jókat beszélgettünk a szomszédokkal – mondogatják az emberek. Aztán folytatódik a gondolat, ami a téli időszakra vonatkozik, amikor már befejeződött a törökbúza tisztítása: közösen a szomszédokkal, persze, kölcsönösen segítettünk egymásnak, meséli tovább az idős Piroska néni. Télen el látogattunk esténként egymáshoz, beszélgettünk, a fiatalok szerepet tanultak, jól szórakoztunk, jól „szomszédoltunk,” hamarabb, jobban teltek a hosszú esték.

A tanító házaspár is itt lakott a faluban, ahol most az óvoda van, így szívesen foglalkoztak a fiatalokkal, szerepet tanítottak.

Persze, a lelkészek is próbálták összefogni a hívet, mind a három felekezetből kevesen voltak, így az unitárius egyház keretében alakult meg a nőszövetség, akkor még úgyis emlegették, Nőszövetség, ami az ifjúsági egylettel együtt működött. Voltak törökbúza-esték, szórakozások, sőt még szomszédoltunk is.

Ezek a szokások megmaradtak, ápoljuk még most is a nőszövetség keretében. Itt, Szentkirályban a téli találkozások alkalmával tervezzük meg a látogatást a szomszédos nőszövetségbe, vagy akár a vendégfogadást, amikor hozzánk látogatnak a szomszédból.

Így került sor november 13-án a szentkirályi nőszövetség szomszédolására Szentiványba. A hófúvás sem riasztott vissza, amikor a kisbusz megérkezett, hogy induljunk Szentiványba. 15-ön vállaltuk az utazást, a hideg, rossz idő ellenére.

Találkozásunk célja nem csak a látogatás, hanem magunkkal vittük a jó kedvet *Azok a szép napok* című előadásunkkal. Büszkék voltunk, hisz ez már a második turné tulajdonképpen, de még most sem maradt el az izgalom előadás előtt. A sikert tapssal szokták honorálni, amit a szentkirályi asszonyok bőven kaptak. Volt jó kedv a Márton-napi szokásokat meghallgatva, amit a szentiványi tiszteletes asszony ismertetett. Márton napi hangulatban a finom libazsíros kenyérrel kedveskedtek a szentiványi asszonyok, a tea és sütemények sem hiányoztak a találkozás napján.

Az est hangulatát a tombola „mámora” fokozta, hisz tudjuk, nem mindenik nyerő. Jó volt szórakozni, együtt lenni, és dalokat énekelni, jó volt szomszédolni, egymástól tanulni, egymással találkozni. Megígértettük házigazdáinkkal, jövőben Szentkirályba

érkeznek a szomszédok. Jó ötlet volt, mikor ezt a szokást elkezdte valamelyik nőszövetség. Téli időben ne maradjanak otthon, egy-egy estét szánjanak szomszédjukra!

ADORJÁNI GYÖNGYVÉR

Sirató. Jakabházi Vera emlékére

BENEDEK ENIKŐ

Október 27-én kísérték Segesváron utolsó útjára Jakabházi Vera nőszövetségi alelnököt szerettei, tisztelői, ismerői és munkatársai. Az UNOSZ választmánya és tagsága szomorú szívvel vette tudomásul Jakabházi Vera halálhírét. Vera 12 éven át mint alelnök aktív részvétellel szolgálta ügyünket. Kiváló egyénisége, optimizmusa másokat is egyházunk és nőszövetségünk iránti elkötelezettségre buzdított. A betegség csak a testet tudta legyőzni, a lelke megmaradt Istenben bízó hívő unitáriusnak. Betegágyán sokszor ismételte kedvenc zsoltárát: Kegyes őrző pástorum / Légy vezérem útam.

• Mankókkal jöttem, segítségül kérve József Attila sorait...

Harminchat fokos lázban égünk mindig, s te nem jössz már közénk, Vera. Mint öntudatos nő, kit szólítanak, kinyújtóztál a halál oldalán. Októberi tájból és sok kedves nőszövetségi tagból próbállak összeállítani téged, de nem futja, már látom, az időből, a tömény tűz eléget.

Utoljára választmányi ülésre mentél, augusztus hónap, a nyár vége volt, s a székelyföldi Sepsiszentgyörgyön az UNOSZ 25. Közgyűlése és Konferenciája volt. Egy kis autóban zötyögtem hátul, hoztam híreket, és zászlónk is lett volna már, én konok, mindenhol kerestelek, a megszokott helyeden a templomban, de te a hátsó padban, a kijáratnál voltál.

Tőlünk elmentél, s itt hagytad az emlékeid, s a hangodat. Sokszor vigasztaltad és bátorítottad Nőszövetségünk, s lám, most mit ér a sok kedves szavad. Tagjaink biztattad, hívtad, mondtad: Vegyétek és egyétek én sütöttem egy új receptből a tegnapi. Most pedig halotti kalácsba kóstol a sok ajak.

Egy előadásra akartunk felkérni téged, s te a férjed, Bélát ajánlottad nekünk. Miért görbítetted így át az utadat? Csak azért, hogy ne láthasd magad? Lásd, most örülnénk, ha szólhatnánk még egyszer, boldogga tenne most, mert visszafelelnénk. Gyarló és halandók vagyunk mi mindnyájan, nem-lenni igyekszünk, mikor jön a nagy-nagy baj.

Nagyobb betegség nincs, mint a tied is volt, sutytyomban lerágja a húst az ember csontjairól. Kiszívja a vért, az életnedveket, s ott marad csak a reménnyel és a hittel az ember. Nőszövetségünk tagjai most az égbe kiálltunk: Nem hallod, Vera! Szólj ránk!

Világosodik lassacskán az elmém, a legenda oda. Nőszövetségünk, ki csüng az Unitárius Egyház kebelén, észreveszi, hogy milyen ostoba. Ki tag volt ma, s lesz talán holnap, az mind elmegy végül, vagy így,

vagy úgy. Ha küzd és hisz, mint te, Vera, akkor is, ha pedig csal s megbékél, egyszer majd úgyis belehal.

Soha el nem múló szeretettel búcsúzunk a mi kedves Veránktól. Pihenése legyen csendes, emléke áldott!

A képen jobbra, Asztalos Klára társaságában, 2005-ben

Olvasóink és előfizetőink figyelmébe!

A Nők Világa kiadványunk 2017-ben is négy alkalommal jelenik meg: húsvétra, nyáron és ősszel, valamint karácsonyra. Az előfizetési díj egy évre, négy lapszámra, postaköltséggel együtt: 15 RON. Szabadárusításban, postaköltség nélkül egy példány ára: 2,50 RON.

Előfizetni Asztalos Klára UNOSZ-titkárnál lehet 2017. február 15-éig, a körülnézők, az egyházközösségek közvetítésével vagy személyesen.

Villámposta: klariasz44@gmail.com

Telefon: 0740-685087

Aki szeretné a Nők Világát rendszeresen olvasni, kérjük, fizessen elő idejében!

IFJÚSÁGI OLDAL

Induljunk el!

BAROTHI BRIGITTA

Fiatalokat kérdeztünk arról: mit jelentett az út Déva felé, mit adott a XIX. Dávid Ferenc-emlékzarándoklat?

• „Egy átlagos reggelen útra keltünk. Elcsépett történet, hiszen emberek milliói kelnek reggelente útra, de ez számomra nem egy átlagos napnak indult. Talán izgultam, mert előadás előtt mindannyian izgunk, talán azért, mert nem ittam meg a reggeli kávém, talán azért, mert éreztem azt, hogy az a nap nem egy átlagos nap. Nem egy átlagos nap volt, hiszen mindenféle dolgot félretéve emlékezni indultunk útnak. Azon gondolkodtam egész úton, Kolozsvár és Déva között, hogy vajon egyházalapítónk milyen lélekkel tette meg ugyanezt az utat. Aztán azon gondolkodtam, hogy mit is jelent ez az út nekünk, unitáriusoknak. Eszembe jutott C. H. Spurgeon egyik gondolata, mely így hangzik, s mely talán legteljesebben foglalja össze az »út« és a hit összefüggését a mi szemszöngünkben: »Az igazi hit utat talál, vagy pedig utat készít magának.« Dávid Ferenc kikövezte hitünk útjait, nekünk bölcsen, felelősségteljesen kell rajta járnunk, hitünkben épülve, a tökéletesedés fele haladva. A zarándoklat nagy részét így éltem meg. Persze, maga a zarándoklat mindig lehetőséget is jelent. Lehetőség találkozni, lehetőség kapcsolatot teremteni, kapcsolatot építeni. Találkoztam rég nem látott családtagjaimmal, találkoztam rég nem látott barátokkal, ismerősökkel. A zarándoklat igazi értékét éppen ebben a két dologban látom. Lehetőséget ad az első püspökünkre való emlékezés által hitünkben építkezni, életpéldájából erőt, bátorságot meríteni, a találkozásaink által lelkünket szeretettel, megnyugvással feltölteni. Én ilyen lélekkel tértem vissza Kolozsvárra. Köszönöm a szervezőknek, hogy részese lehettem egy újabb csodának.”

Ilkei Lóránd, Vargyas–Kolozsvár

„Azt jelenti nekem, hogy kimozdulok a komfortzónámból, kicsit odateszem magam, hogy emléket őrizzek. Elmegyek, és egyletes körökben tudok megemlékezni egyházalapító püspökünkről. Az úton arrafele elgondolkodtam, hogy mit is jelenthet ez másnak. Hihetetlen élmény volt látni, hogy másnak is fontos hogy Ott legyen, és velem emlékezzen. Ajánlani tudom, hiszen számomra lelki feltöltődés volt.”

Jenei Áron, Marosvásárhely

„A Dávid Ferenc Emlékzarándoklat kezdetben olyan volt, mint bármilyen más út... aztán ahogy Dévára ért a busz, valami különös érzés fogott el. Akkor én ezt arra fogtam, biztos a barátaim miatt vagyok izgatott.

De nem csak. Van valami különleges azon a helyen, abban a várban. Hogy mit adott nekem a zarándoklat? Erre nehéz válaszolni... Egy csodálatos élményt. Egy élményt, ami évről évre egyre szebbé és értéke-
sebbé válik számomra”.

Kendi Ágnes, Magyarsáros

„A út Déva fele kicsit olyan, mint egy út az emlékeim között. A találkozások, a régi emlékek és közös nevetések megadják a hangulatot, amit a dévai megérkezés koronáz meg. Jó érzés nyugalmat találni a barátokkal közösen, ha csak egy napra is.”

Jánosi Borbála, Székelyudvarhely

„Őszintén megvallva, akkor reggel úgy keltem fel, hogy semmi kedvem nem volt elmenni, és főleg utazni. Amikor a buszra felültem, és elindultunk, történt az a bizonyos „bumm”, amitől már minden más volt. Az utazótársak nagy része énekelt, és nagyon jó volt a hangulat. Akkor éreztem igazán, hogy milyen jó, hogy nem maradtam otthon, milyen jó, hogy újra elindultunk közösen, egy csapatként Dévára. Igazából azért mentem, hogy találkozhatnék az ismerősökkel, barátokkal. A zarándoklat számomra erőt, sok-sok szeretet és kitartást adott.”

Szikszai Krisztina, Magyarsáros

„Számomra a zarándoklat egy emlékeztető a vallásunk fontosságáról, és bár ezt néha elfeledjük, mégis tudjuk, hogy ez részünk, amely összefog bennünket egy közösségbe.”

Demeter Ágnes, Barót

„November számomra az emlékezések hónapja. A XIX. Dávid Ferenc Emlékzarándoklaton való részvétel kapcsán emlékek kavargtak a fejemben. Minden évben részt veszek ezen a zarándoklaton, de évről évre más élményben van részem. Az idei zarándoklatot lelkiekben éltem meg inkább, ami nem csak a Déván való tartózkodásom ideje alatt tartott, hanem az indulás pillanatától a megérkezésig.”

Nagy Zsuzsa, Kolozsvár

„Bár nem első alkalommal voltam az emlékzarándoklaton, de az idei más volt számomra az eddigi évekhez viszonyítva. Idén kolozsvári egyetemistaként szemléltem az eseményt, és részt is vettem a szervezésben. Jó érzés volt látni, hogy ennyi unitárius egybegyűlt, és

találkozhattam saját egyházközségem tagjaival, együtt emlékezhettünk egyházunk megalapítójára.”

Barabás Izolda, Árkos-Kolozsvár

„Nekem ez a zarándoklat nagyon sokat jelentett, mivel először voltam nemcsak a zarándoklaton, hanem Déván is. Jó volt látni, és jó érzés volt, hogy más fiatal is ellátogat ilyen helyekre, nekem személy szerint egy lelki felüdülést, feltöltődést jelentett. A Dévára vezető út izgalmasan telt, jó volt együtt lenni a Maros körüli egyletekkel, jó volt közösen énekelni, beszélgetni.”

Mihály Orsolya, Székelykál

„Nekem az út a Dévai Emlékszárándoklatra szórakozás volt, ugyanis az utat a második „családommal” tölthettem. A Zarándoklatnak számomra az volt a célja, hogy találkozzak a barátaimmal, és együtt, jó hangulatban és baráti környezetben emlékezzünk meg Dávid Ferencről. Ami nagyon tetszett ebben az egészben, hogy (szerintem) egy olyan ember sem volt Déván, aki ne tudta volna, miért is gyűltünk össze. Nagyon örültem, hogy együtt lehettem azokkal az emberekkel, akiket nagyon szeretek, és megtehetjük vallásalapítónkat, Dávid Ferencet.”

Kondert Zsuzsa, Marosvásárhely

Körút mese Egylet Egon tollából

Egyszer volt, hol nem volt... történetünk sokkal régebben kezdődött. Először amikor két fiatal belehabarodott az egyletezésbe, majd amikor erre a két fiatal emberkére óriási feladat hárult, majd amikor ez a két fiatal megértette: együtt bármire képesek... Ahol ez a két emberke más „megszállott” egyletekre lett, ott, ahol az utak összefutottak.

Körútunkról szól ez a történet. Bár mindenki jól ismer már, azért mégis hadd mutakozzam be: Egylet Egon volnék, a kör vidám eperdarabja. Most pedig hadd meséljek valamit: évek óta egy poros szekrényben laktam, összezsúfolva más gyümölcsdarabokkal és állatokkal. Borzasztó unalmas volt! Nem volt történetem. Nem léteztem. Aztán egy napon három fiatal lerántott a szekrényről, és bevágott egy fekete autó csomagtartójába. Igen, elraboltak. No, de ez volt életem legszebb eseménye! Ott kezdődött a történetem...

Miután kellőképpen megbizonyosodtam arról, hogy öt igencsak különleges szerzettel utazom, arról is tudomást kellett vennem, hogy hat igen furcsa helyre visznek. Kezdeném az első helyszínnel, ahol pingvinekkel találkoztam. Én már találkoztam pingvinnel a szekrényben, de nagyon nem hasonlított azokra, akiket most láttam. Ezek a pingvinek sokkal inkább hasonlítottak az emberekre. Vagyis az egyletekre. Ezt a szót körúton tanultam! Egylet. Egyletesek. Ezek a pingvinek tehát nem csak totyogó talpasok, hanem ezek egyletesek voltak, a szentgericeai fiatalok. Itt hosszú időt töltöttünk, különleges programokban vettem részt. Szállásra Szentháromságon lertünk, ahol öt útitársam hosszú órákon keresztül tervezgetett, én ezt sem értettem. Másnap azonban rájöttem, érdemes volt. A reggelt Bözödön kezdtük, ahol kedves környezetben meghitt percek töltöttünk el. Onnan Nyárádszentmártonba robogtunk egy gyönyörű erdőn át, itt a fiatalokat még a zuhogó eső sem gátolta abban, hogy vendégül lássanak, és önfeledt percek töltsenek velünk. A sorban Székelykál következett, ahol egyletet alapítottunk. Hát nem érdekes? Ebbe a

különleges világba újabb fiatalokat kalauzoltunk. Ők pedig kíváncsian csatlakoztak. Az utolsó előtti állomáson mind azt kiabálták, hogy az a legjobb hely. Kiderült, hogy ez a jelmondatuk, ők a vásárhelyiek. Itt annyira otthonos hangulatot varázsoltunk, hogy még örömkönnyekeket is ejtettem. Körútunk utolsó állomása Szabéd volt, amely azonkívül, hogy lélegzetelállító egyletterme van, a legmókásabb egyletnek bizonyult!

Közel 50 fiatallal ismerkedtem meg a 2 nap alatt, és végtelen sok mindent tanultam tőlük. Hadd osszam meg veletek ezeket titkokat, az egyletesektől ellopott szavakat. Először is megértettem, hogy azonkívül, hogy „szeretek egyletezni, mert... szeretek”, miért jó, miért kell egyletezni. Talán azért, mert jó a hangulat, „mert Mátyás mindig nevet rajtam, és én ezt szerettem”; mert „szívesebben teszi, mint bármit”; mert ez az, „ami helyrehozott mindent”; mert „az egylet olyan jó dolog, ami mindannyiunkban megvan”. Megtanultam, hogyan kell bízni társainkban, mert az „eszméletlen jó”, és hogy az ölelések még annál is jobbak, de a legjobb mégis az együtt, a Maros kör.

Talán sokaknak furcsának tűnik, sőt az is lehet, hogy mesésnek tartják azt a gondolatot, amivel mostani történetemet zárni szeretném, de én hiszem, hogy őszinte, mert én ezt tapasztaltam a két nap alatt: „az egylet az a hely, ahol együtt tanulunk emberként élni”.

CSIBI KRISZTA

Ralph Waldo Emerson <i>Brahma</i> című verséből idézzünk:	1.	...-pirul, szégyen- kezik	Háziállat	Duplán: moszat- féle	Newton	3.	Nigériai nagyváros lakója	Véd		Régi autó- márka	A közelebbi	Kálium vegyjele	Csator- nából folyik	Az Olt testvére	
Mester- séget elsajátító									4.						A
									2.						
Vén					Róka jelzője							Keleti uralkodó			
					Tonna							Pokróc			
Vizesés							Középen szúr!				Történelem diák- nyelven				
							Római hatos				Liter				
Meg tud fogni					... tesz, becsap					Mosdótál					
					Kimegy a színe					Lapos edény					
Luxem- burg autójele		Norvég autójel		Húsétel							Hazai költő volt (Jenő)				
		Nagyon rég		Megmotoz							Alól lévő				
A szebbik nem			Becézett Kazimir				Száj- nedvvel összekén		NY					Olasz autójel	
			A tárgy ragja				Szintén							Sárkányt röptet	
Alkonyati virág						Sütemény- feleség							Erbium vegyjele		
						Kártyát megjelöl							Részen átment!		
Kérdés személyre			A siker ...							... Dame, párizsi dóm					
			Budapesti sportklub							Elintézni való					
Egyel		Nagy- vállalkozó, argóban					Tűzel a kályhában					Az össze- adás szava			
		Forma					Hideg évszak								
A sakkparti vége					Elszakít	Ü						T	Kettős betű		
													Quo vadis, ...?		
Test- felépítés					Szeszély						Magyar politikus				
					Völgyzáró építmény						Csont latinul				
Éjfél			Kis edény ..., egész- séget! (köszönés)							Ugandai politikus volt					
										Brad ..., filmsztár					
Szántó- eszköz				Az egyik apostól			Angol lőversenye színhelye							Málta autójele	
				Lenti helyre			Alumínium							Klub egyede	
Kén vegyjele		Rag, -re párja			A múlt idő jele		Török fiúnév				Szokás szerint, latinul				
		Kezdődik a zene!			Nadrágszj		Tova				Magad				
Bor lesz belőle						Nem is után!						Nitrogén és ezüst vegyjele			
						Origó						Méter			
	Z								T						

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség: dr. Czire Szabolcs főszerkesztő, dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő

Munkatársak: Asztalos Klára (Nők Világa), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Barothi Brigitta (ifjúsági oldal), Márkó László (médiareferens, honlap), Nagy Henrietta (gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat)

Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Idea Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme: 400105 Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9. tel./fax: (0)264-593236/(0)264-595927

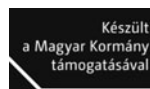
kozlony@unitarius.org

A lapszám megjeleníthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter és Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület, Gál György Attila**, tel.: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem örzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

„És hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az anyyallal, akik dicsérték az Istent, és ezt mondták: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség, és az emberekhez jóakarát.”

(Lk 2,13–14)

Kedves Barangolók!

Hirdetni nagy örömet nem csak karácsony ünnepén lehet. Nekünk, keresztyén embereknek ekkor örömhír érkezik anyyali dallamok, versek szárnyán minden évben.

Karácsony ünnepén megszületik mindannyiunknak a kis Jézus, és ilyenkor a szív jobban szeret, a kéz hamarabb lesz dolgos és segítőkész, a láb hamarabb siet a barátához, embertárhoz, és ilyenkor olyan érzés kerít hatalmába, amittől megérezzük, milyennek szeretne látni minket a jó Isten.

Igyekeztek ti is megélni karácsony minden pillanatát. Készítetek meglepetéseket szeretteiteknek, és titokban rejtétek olyan

helyre, ahol megtalálják. Találjátok ki közös programokat, és testvéreitekkel, szüleitekkel, nagyszüleitekkel vagy akár jó barátaitokkal foglalkozzatok olyasmivel, ami boldoggá tesz (pl. filmest, sütés, képeslap készítése). Esténként tekintetek az égre, és a csillagtegerben keressetek magatoknak egy világító kis lámpást, mint egykor a három keleti bölcs tette.

A csillag ez év ünnepén is elvezet benneteket a kis Jézus bölcsőjéhez, ahol odaadhatjátok neki ajándékul mindazt a kincset, amit ebben az évben a barangolásaitok alkalmával összegyűjtöttetek.

Áldott, békés karácsonyt és boldog új évet!

Keresd meg a két kép között a 8 eltérést, egészítsd ki – és máris színezheted!

Emlékeztünk Isten szabad ege alatt

2016. november 5-én több, mint 1300 zarándok részvételével került sor a Magyar Unitárius Egyház és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet rendezésében a XIX. Dávid Ferenc-emlékzarándoklatra.

Adorjáni Gyönyvér nőszövetségi elnök (Sepsiszentkirály–Botfalva), **Bartha Alpár** lelkész (Kökös), **Benedek Enikő** nőszövetségi elnök (Segesvár), **Chehadé-Boér Judit** önképzőköri vezető (Budapest), **Csegezi Klára** ny. titkárnő (Várfalva), **Csibi Kriszta** diák (Marosvásárhely), **Demeter Zoltán** felügyelőségondnok (Barót), **Fekete Edda** egyetemi hallgató (Székelykeresztúr–Kolozsvár), **Fülöp Júlia** ODFIE-elnök (Kolozsvár), **Kisgyörgy Borbála** ny. tanárnő (Csíkszereda), **Kovács Csongor** környezetvédő (Kolozsvár), **Molnár Lehel** levéltáros (Kolozsvár), **Nagy Réka** vallástanár (Barót), **Orbán Dezső** lelkész (Pipe–Szásznádas), **Sándor Szilárd** lelkész (Jobbágyfalva–Nyárádszereda), **Tőkés-Bencze Zsuzsánna** lelkész (Gyergyószentmiklós)